

Førord

Først og fremst vil jeg takke min veileder, professor Tor A. Åfarli, for inspirerende og grundig veiledning. Fra begynnelse til slutt har du svart på alle mine spørsmål og gitt tilbakemelding på alt fra teorivalg til kommaregler. Det ville vært en umulig oppgave uten din hjelp.

Jeg vil videre takke alle de som har lånt meg sitt språkøre og svart på en rekke spørsmål om akseptabilitet i tide og utide, og særlig gjengen fra Katta, som har latt meg legge ut om lingvistikkens undre de siste årene.

Tusen takk også til mamma og pappa, for all hjelp, gode samtaler og korrekturlesning, og sist, men ikke minst: Takk til Remi, for alle diskusjoner om språk og grammatikk, for din entusiasme og for all hjelp og støtte.

INNHALDSFORTEGNELSE

1.0	INTRODUKSJON	1
1.1	ULIKE TYPER ELLIPSER	2
1.2	DATA OG METODE	6
1.3	GENERATIV GRAMMATIKK	7
2.0	TIDLIGERE FORSKNING	9
2.1	ELLIPSETEORI	9
2.2	IKKE-ELLIPSETEORI	13
2.3	NYGÅRD (2013)	15
2.4	OPPSUMMERING TIDLIGERE FORSKNING	17
3.0	KONNEKTIVITETSEFFEKTER OG SETNINGSBETYDNING	19
3.1	KONNEKTIVITETSEFFEKTER	19
3.1.1	KASUSTILORDNING	19
3.1.2	ANAFORER OG BINDINGSPRINSIPP A	25
3.1.3	PREDIKATIVE ADJEKTIV	28
3.2	OPPSUMMERING KONNEKTIVITETSEFFEKTER	32
3.3	SETNINGSBETYDNING	32
3.3.1	IMPLIKASJON ELLER PROPOSISJON?	33
3.3.2	SYNTAKTISK ELLER PRAGMATISK PROPOSISJON	33
3.3.3	PROPOSISJON – BÅDE PRAGMATIKK OG SYNTAKS	35
4.0	EN EKSOSKELETAL ANALYSE AV KORTSVAR	37
4.1	STRUKTURELLE STRATEGIER	41
4.2	FLYTTING OG ADJUNGERING	46
4.3	ANALYSE AV KORTSVAR MED KASUS	51
4.4	ANALYSE AV KORTSVAR MED ANAFORER	55
4.5	ANALYSE AV KORTSVAR MED ADJEKTIV	57
4.6	OPPSUMMERING KAPITTEL 4	60
5.0	KONKLUSJON	61
	EKSEMPELLISTE	62
	EMPIRISKE KILDER	65
	LITTERATURLISTE	67
	RELEVANS FOR ARBEID SOM LEKTOR I SKOLEN	71

1.0 Introduksjon

Et av de store temaene i lingvistikken historie er forholdet mellom uttrykk og innhold. Ifølge Randy A. Harris (1993:5) er nettopp søken etter sammenheng mellom uttrykk og tanke en definisjon på lingvistikk som de fleste lingvister kan stille seg bak. Den sveitsiske lingvisten Ferdinand de Saussure, som av mange regnes for å være grunnleggeren av den moderne lingvistikken, definerte et ord som bestående av to sider, *le signifiant*, uttrykket og *le signifié*, innholdet. Et slikt én-til-én-forhold mellom uttrykk og innhold er derimot ikke alltid like tydelig, og særlig problematisk er det på setningsnivå. På 1950-tallet, gjennom viktige bidrag av Zellig Harris og Noam Chomsky, skiftet man fokus fra ord til setning, og et viktig spørsmål ble dermed hvordan man kan koble en setnings innhold- og uttrykksside. En særlig utfordring kommer i de tilfellene hvor dette forholdet ikke er én-til-én, men hvor innholdet går ut over det formen uttrykker:

(1) A: Hvordan er stemningen i troppen?

B: Veldig god

Svaret i B er det jeg i denne oppgaven kaller et *kort svar*, et svar som tilsynelatende er en frase av en leksikalsk projeksjon AP, DP, PP osv. Vi kan se hvordan den leksikalske frasen i B svarer til hv-elementet i spørsmålet, og vi kan lett gjøre B sitt svar om til en fullstendig setning, med utgangspunkt i spørsmålet til A: *Stemningen i troppen er veldig god*. Hvordan kan vi forklare at betydningen til svaret i B overgår den leksikalske frasen vi hører/ser? Finnes det på et eller annet nivå i den syntaktiske derivasjonen av *veldig god* en fullstendig setning som korresponderer til ytringens fulle mening, eller er det generelle kognitive evner og kjennskap til verden som gjør at vi kan forstå ytringen som mer enn en enkel frase? I noen tilfeller kan man finne hint om at vi har å gjøre med en større struktur, og slike hint kalles ofte *konnektivitetseffekter*. Det kan eksempelvis dreie seg om kasus eller samsvarsbøying med et usynlig subjekt. Disse konnektivitetseffektene vil ha en sentral rolle i denne oppgaven, og mine overordnede problemstillinger er som følger: **1) Hvordan kan konnektivitetseffekter i kort svar i norsk gi evidens for at det dreier seg om en større, skjult syntaktisk struktur?** **2) Hvordan skal vi analysere denne skjulte syntaktiske strukturen?** Fokuset vil være på kort svar som består av pronomen, anaforer og adjektiv.

Mye av forskningen på kort svar har basert seg på engelske data (f.eks. Morgan, 1973; Merchant, 2004; Barton, 2006 og Casielles, 2006). Det er derfor interessant å se hvordan norske data kan belyse kort svar på en annen måte, og det er særlig på to områder at norsk

skiller seg fra engelsk i kortsvar. For det første er det i norsk mulig å ha både nominativ og akkusativ kasus i kortsvar som inneholder pronomen. Kasus har vært viktig evidens for både de som hevder at det dreier seg om en større, underliggende struktur, og de som mener at det ikke gjør det. Barton (2006:25) påpeker at kortsvar med kasusmarkering på ulike språk er ”seen as crucial data for developing, testing, and choosing between competing analyses”. Det vil derfor være interessant å se på hvordan den tillatte kasusvariasjonen i norsk kan forklares. Den andre forskjellen på norske og engelske kortsvar er at adjektiv i norsk samsvarsbøyes i kjønn og tall, mens engelsk mangler en slik synlig kongruens. Dette kan være grunnen til at adjektiv ikke har vært diskutert i særlig stor grad i litteraturen, og dermed kan denne oppgaven belyse et nytt aspekt ved kortsvar.

Jeg vil i dette kapittelet først se på ulike typer ellipse-strukturer, før jeg kort presenterer generativ grammatikk og minimalisme, som er utgangspunktet for teoriene vi skal se på i kapittel 2. Kapittel 2 tar for seg tidligere forskning, som kan deles i to leire, der den ene siden mener at det i kortsvar dreier seg om en større, underliggende syntaktisk struktur (kalt ellipse-teori) og den andre at det ikke gjør det (kalt ikke-ellipseteori). Jeg vil også i dette kapittelet presentere et arbeid om norske diskursellipser (Nygård, 2013), som danner grunnlaget for min analyse av kortsvar. I kapittel 3 vil jeg argumentere mot ikke-ellipseteorien og vise at den ikke kan forklare de observerte konnektivitetseffektene i norske kortsvar, jamfør problemstilling 1. Ellipse-teorien har derimot også svakheter, og dette fører meg inn på en eksoskeletal analyse, som utgjør en middelvei mellom de to motstridende teoriene i kapittel 2. Denne nye analysen av kortsvar, basert på Nygårds (2013) eksoskeletale modell, blir utdypet i kapittel 4, der jeg altså svarer på problemstilling 2. Avslutningsvis, i kapittel 5, vil jeg gi en konklusjon.

1.1 Ulike typer ellipser

En *ellipse* defineres av St. Isodor, som sitert i Merchant (2013:537), som ”an incompletion of speech, in which necessary words are missing”. Det er altså noe som mangler i en ytring. Det finnes ulike typer ellipser, men jeg vil bruke termen i betydningen *syntaktisk* ellipse, slik det er definert i Stainton (2006b:34): ”Syntactic ellipsis is a matter of an expression not containing, on the surface at any rate, all the material normally required of a (syntactic) sentence”. Ytringen har altså på et eller annet nivå en syntaktisk struktur som tilsvarer en setning, selv om de ordene som ytres eller skrives i seg selv ikke er en fullstendig setning. Vi kan skille mellom (minst) 5 typer syntaktiske ellipser.

Den første typen er **strukturelle ellipser**¹, og omfatter ellipser som ikke er knyttet til et spesielt register, og som ofte er obligatorisk.

(2) John can play something, but I don't know what (~~John can play~~).²

(2) er såkalt *sluicing*, men også *VP-ellipse*, *NP-ellipse*, *stripping* og *gapping* hører til under denne typen ellipse. Felles for disse strukturelle ellipsene er en underforstått gjentakelse av en eller flere konstituenten. Vi kaller den første forekomsten *antesedent*, og denne antesedenten godkjenner at den andre, identiske forekomsten ikke uttales. En årsak til at dette er mulig, er at det utelatte elementet er *gjenfinnbar* gjennom sin antesedent internt i setningen. Vi taper altså ikke noe semantikk på grunn av det som slettes. Nøyaktig hva som kan slettes, er styrt av gjenfinnbarhetsvilkåret (*Condition of Recoverability*), som sier følgende:

[A] deletion operation can eliminate only (...) a formative explicitly mentioned in the structure index (...) or the designated representative of a category (...) or an element that is otherwise represented in the sentence in a fixed position (Chomsky, 1965:144).

Dette vilkåret regulerer altså hva som kan utelates og hva som ikke kan det, og legger dermed nødvendige restriksjoner på slettingsoperasjonen. Vi kan merke oss at forkjemperne for en ikke-elliptisk teori ikke nekter for at slettingsoperasjonen finnes i den generative grammatikken. Forskjellen ligger i at disse teoretikerne begrenser slettingsoperasjonen til å kun gjelde setningsinternt, som i strukturelle ellipser, og ikke mellom setninger som er tilfelle i kortsvar (Barton, 1998:44).

Den andre typen er de **registerspesifikke ellipsene**. Disse er koblet til spesielle register eller bruksområder, for eksempel avisoverskrifter. Fjeldstad (2000) presenterer en analyse av avisoverskrifter i norsk, og argumenterer for at det dreier seg en ellipse.³

(3) Mandagsklubben tilbake

(4) Drept av krimliga

Det kan også dreie seg om telegrammer (Barton, 1998) eller værmelding, oppskrifter, dagbøker og instruksjoner (Merchant, 2004:732).

Den tredje typen er **diskursellipser**. Disse blir behandlet i Nygård (2013) og kan også sies å være begrenset til et register, nemlig det muntlige (Nygård, 2013:2). Typiske eksempler (hentet fra Nygård, 2013:14-15) er utelattelse av et element i <spes, CP>; det være seg et referensielt subjekt (5), ekspletivt subjekt (6) eller tematisert objekt (7).

¹ Termen *strukturelle ellipser* er hentet fra Nygård(2013:6).

² Eksemplet er basert på Merchant (under publisering:3)

³ Eksemplene er hentet fra Fjeldstad (2000:4)

- (5) Jeg husker litt fra jeg var åtte.
(6) Det var én som hadde kjørt forb.. over en rev.
(7) Det skal jeg òg.

Nygård (2013:7-8) trekker fram tre punkt som skiller diskursellipsene fra de strukturelle: a) diskursellipsene er register-spesifikke, b) slettingen er mulig, men ikke nødvendig og c) det er ikke en antesedent internt i setningen. De skiller seg videre fra de registerspesifikke ved å være knyttet til et langt mer omfangsrikt register, nemlig muntlig tale.

Den fjerde typen er **frittstående konstituenten uten antesedent**. Disse har altså ikke noen antesedent i den språklige konteksten. Det må derimot være noe i omgivelsene eller noe i deltakernes felles kunnskap om verden som gjør at vi kan forstå ytringenes fulle innhold. (Eksemplet er hentet fra Stainton (2006b), min oversettelse)

- (8) Kari kommer inn i rommet og holder et brev. Hun sier til Petter:

A: Fra Spania!

I (8) kan vi utfra konteksten slutte oss til at det er brevet som er fra Spania. Stainton (2006b) argumenterer grundig for at vi her har å gjøre med en proposisjon og med en fullverdig talehandling, selv om det som produseres ifølge han *ikke* er en setning som undergår ellipse, men en basegenerert leksikalsk frase. Det er langt fra uproblematisk å kategorisere slike frittstående konstituenten som ellipser, og denne type ytringer er svært sentrale i argumentasjonen mot ellipse-teorien.

Til slutt har vi ellipsene som er fokus for denne oppgaven, nemlig **frittstående konstituenten med antesedent**, eller **kortsvar**⁴. Når jeg her klassifiserer disse eksemplene som ellipser, følger jeg antakelsene til ellipse-teorien, som vil bli presentert under. Problemstillingen i denne oppgaven er jo nettopp om det dreier seg om en ellipse eller ikke, men jeg vil argumentere for at det gjør det. I litteraturen kan vi finne ulike termer for denne typen ytringer, og benevnningen er ofte knyttet til den analysen man antar (*Nonsententials* hos Barton (2006) og Progovac (2006), *fragment* hos Morgan (1973)). Jeg vil riktig nok argumentere for at det dreier seg om en ellipse, men for å kunne bruke den samme termen gjennomgående, også når jeg presenterer ikke-elliptisk teori, vil jeg holde meg til Merchants (2004) begrep *kortsvar* (*short answers*), som jeg anser å være nøytralt. Denne typen ellipse er langt mer omfattende enn hva jeg kommer til å ta for meg i denne oppgaven. Jeg vil kun

⁴Som en undertype av kortsvar vil jeg også regne såkalte *split questions*, se for eksempel Arregi (2010). Disse står for seg selv i eksempelvedlegget:

1) Hvem skulle jeg ringe? Henne?

fokusere på hv-spørsmål hvor svaret består av en pronomenfrase, som i eksempel (9); anafor som i (10); eller en adjektivfrase, som i eksempel (11).

(9) A: Hvem er det som bedømmer hva som er dumt eller ikke da ?

B: Jeg

(10) A: Hvem er du redd for?

B: Meg selv

(11) A: Hvordan er du som far?

B: Ganske streng, men grei

Både diskursellipser og kortsvar har til felles at de hører til et spesielt register, nemlig muntlig tale. Kortsvarene finner vi i dialoger, og selv om man kan finne det i skriftlig tekst, er det skriftlig tekst som imiterer det muntlige. Når Nygård allikevel skiller mellom diskursellipser og kortsvar er det fordi hun mener at det i kortsvar "are no structural cues which can unambiguously tell us that this is a sentence" (2013:325). Som nevnt vil jeg presentere evidens for at slike *structural cues*, det vil si konnektivitetseffekter, også kan bli funnet i kortsvar. I så fall kan det virke som det er mindre forskjell på diskursellipser og kortsvar enn hva Nygård (2013) ser ut til å mene. I kapittel 4 vil vi se at de to ellipsetypene ikke følger de samme syntaktiske restriksjonene, men vi vil også se at noen av kortsvarene best kan forstås som en diskursellipse som er underlagt mindre strenge restriksjoner (4.5). Overgangen mellom de to ser altså tidvis ut til å være glidende.

Man kan også diskutere om det er riktig å skille mellom frittstående konstituenten og kortsvar, slik jeg har gjort over. Nygård (2013) ser ut til å behandle alle under termen *freestanding constituents*, men både Merchant (2004, 2010), Barton (2006), Stainton (2006b) og Casielles (2006) omtaler det som to ulike typer, selv om de er uenig om hvorvidt de to ulike typene bør analyseres på samme måte. De første bidragene til forskning på kortsvar argumenterte for at den presenterte teorien skulle gjelde for både kortsvar og frittstående konstituenten uten lingvistisk antesedent. Dette er også et mål i Merchant (2004). Mye av den nyere forskningen foreslår likevel en blandingsanalyse, der noen typer ikke-setninger er ellipser, andre ikke (Merchant, 2010; Stainton, 2006b). Vi kan allerede her påpeke at Barton (1990:21) er enig i at ellipse-teorien kan brukes til å forklare kortsvar, men hun hevder samtidig at en pragmatikk-teori med basegenererte fraser kan forklare *både* kortsvar og frittstående konstituenten uten antesedent. Kritikken mot ellipseteorien går altså blant annet ut på at den er begrenset til kortsvarfenomenet, og at den dermed dekker færre fenomen enn den

alternative teorien. Jeg vil i denne oppgaven ikke undersøke hva ellipseteorien kan forklare ut over kortsvar, men jeg vil derimot argumentere for at en ikke-ellipseteori, slik den er presentert i Barton (1990, 2006), Barton & Progovac (2005) og Casielles (2006), ikke kan gjøre rede for norske kortsvar.

1.2 Data og metode

Jeg baserer analysen i denne oppgaven på data hentet fra ulike kilder, både muntlige (talemålskorpus og egenerfarte) og skriftlige (aviser, romaner, skuespill). Bakerst i oppgaven er det et vedlegg hvor alle kortsvarene står oppført med henvisning til hvor eksempelet er hentet fra. Grunnen til at jeg har så varierte kilder, er at det har vært vanskelig å finne eksempler. En konsekvens av dette er at jeg står i fare for å sidestille to ulike fenomen, nemlig skriftlig og muntlig språk. Samtidig kan man si at alle mine eksempler kommer fra kilder hvor man etterlikner en muntlig dialog, ettersom også de skriftlige kildene er fra dialoger, noe som gjør skillet mellom muntlig og skriftlig språk mindre.

En ulempe med et korpus-studium er at man ikke får sett alle mulige konstruksjoner som kan stå som kortsvar. Fravær av en viss struktur behøver ikke bety at strukturen ikke er mulig, og det kan dessuten i mange tilfeller være like interessant å se på hvorfor en struktur *ikke* er tillatt som kortsvar, som hvorfor en struktur *er* tillatt som kortsvar. Jeg har derfor gjennom hele oppgaven konstruert alternative svar på spørsmålene i tillegg til de observerte svarene. Disse konstruerte svarenes akseptabilitet er i all hovedsak basert på mine egne vurderinger, altså ved hjelp av introspeksjon. Introspeksjon har den fordelen at det er svært tidsbesparende, men som Johannessen (2003:139) påpeker, er det mange utfordringer med metoden. Særlig problematisk er det at forskeren har en forutinntatt hypotese og at dette påvirker akseptabilitetsvurderingen. Når jeg allikevel har valgt å basere vurderingene hovedsakelig på mine egne vurderinger, er det fordi deres akseptabilitet i de fleste tilfellene virker uproblematisk å avgjøre. Det er derimot noen eksempler som skaper problemer, ettersom det ikke har vært like opplagt for meg om svaret er akseptabelt eller ikke. Dette gjelder både konstruerte eksempler, for eksempel kortsvarene med adjungerte adverbialer eller småsetninger i 4.2, men også noen av de observerte eksemplene i 3.1.1.1. I disse tvilstilfellene har jeg derfor konsultert fem morsmålsbrukere, som har foretatt uformelle akseptabilitetsvurderinger. Informantene fikk da noen ulike spørsmål-svar-sekvenser, og de skulle oppgi om de ulike svarene var helt ok, litt rar eller helt feil. For å gjøre vurderingene mer pålitelig, oppga jeg flere varianter av samme struktur, for eksempel ulike svar med småsetninger eller med ulike adjungerte adverbial. Ettersom vurderingene var skriftlige, kan

ulik prosodi være en mulig feilkilde. Særlig er dette relevant for adjungerte adverbial (se 4.2). I noen tilfeller var også morsmålsbrukerne usikre på om et kort svar var greit eller ikke, men dette er, slik jeg ser det, et klart tegn på at eksemplet ikke er helt naturlig. Usikkerheten i noen av vurderingene kan gjøre det problematisk å trekke konklusjoner på bakgrunn av vurderingene. En mer systematisk undersøkelse ville kanskje gitt klarere svar, men samtidig er de sprikende vurderingene interessante. Jeg vil komme tilbake til de ulike vurderingene når det er relevant.

1.3 Generativ grammatikk

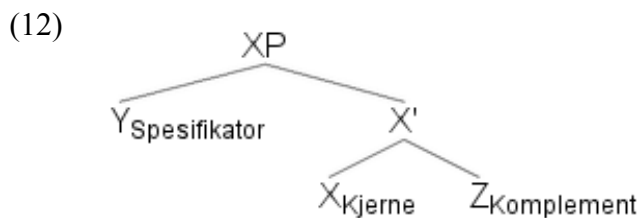
Generativ grammatikk ble utviklet på 1950-tallet, og var en reaksjon på en behavioristisk orientert lingvistik som ble kritisert for å ikke ta hensyn til språkets forankring i menneskesinnet (Åfarli, 2000:194). Retningen er i all hovedsak basert på arbeidene til Noam Chomsky (1957, 1959), og han har også hatt en avgjørende rolle i videreutviklingen av den generative grammatikken helt fram til i dag. Et hovedfokus i dette programmet er å undersøke hvordan man best kan forstå språktilegnelse og språklig produksjon, og det er et viktig prinsipp at syntaksen er autonom, i den betydning at den er uavhengig av generelle kognitive evner (Åfarli, 2000:33). Prinsipp- og parameter-teorien, som ble utviklet på 80-tallet, forklarer språktilegnelse ved at menneskene har en medfødt grammatikk, Universalgrammatikken, som følger visse universelle prinsipp, og som samtidig har ulike parametere som varierer fra språk til språk (Chomsky, 1981). Det ble dermed en hovedoppgave for den generative grammatikken å avgjøre hvilke språklige fenomen som er prinsipp og hvilke som er parametere. Minimalisme-programmet ble lansert på 1990-tallet (Chomsky, 1993, 1995) og er en videreføring og et forsøk på forenkling av de viktigste funnene i prinsipp- & parameter-teorien (Boeckx, 2006:61).

Derivasjonen av en setning er antatt å skje *bottom-up*, gjennom at elementer blir hentet fra leksikonet. Disse elementene består av såkalte trekk som kan være evaluerte eller ikke-evaluerte⁵, og trekkene evalueres i et *sonde-mål-forhold*: Sonden, som er en posisjon i treet, har et ikke-evaluert trekk F, og søker nedover i sitt c-kommanderingsdomene, det vil si søsterknuten til elementet som bærer F og alle knutene denne søsterknuten dominerer (Platzack, 2011:57). Når sonden møter et element som bærer et tilsvarende, evaluert trekk F (kalt *mål*), kan det ikke-evaluerte trekket i sonden evalueres. Det er trekkene som er antatt å drive derivasjonen framover gjennom operasjonen spleis (*merge*), som enten kan sette inn et

⁵ Termene evaluert/ikke-evaluert er hentet fra Platzack (2011), men som Platzack (2011:66) påpeker, snakker Chomsky (2001) i stedet om tolkbar/ utolkbar (*interpretable/uninterpretable*).

nytt element i strukturen, eksternt spleis, eller flytte et element internt i strukturen, intern spleis (Chomsky & Collins, 2001). Når alle trekk er evaluert, sendes strukturen til grensesnittene Logisk form (LF), som er en semantisk representasjon i røringpunktet mellom syntaks og innhold, og Fonetisk form (PF), som er en fonetisk representasjon i røringpunktet mellom syntaks og uttrykk (Boeckx, 2006:75).

Frasene er antatt å være projisert etter X'-teori⁶, det vil si en binær struktur med en kjerne, X, som projiseres opp til frasenivå, XP (endosentrisitet), og som kan spleises med en spesifikator, Y, og et komplement, Z (Åfarli & Eide, 2003:27ff).

Det er viktig å påpeke at minimalismen er et program og ikke en teori (Boeckx, 2006:5). En naturlig konsekvens av det er at minimalismen gir rom for mange ulike teorier. Den rommer blant annet både det Borer (2003) kaller *endoskeletal* og *eksoskeletal* modell: to modeller som er grunnleggende motstridende, og som vil spille en viktig rolle i denne oppgaven.

Den endoskeletale modellen er hva man kaller *lexically driven* (Nygård, 2013:135). Det betyr at strukturen projiserer over leksikalske element som en konsekvens av de egenskaper det leksikalske elementet hentet fra leksikonet har. Her er alle syntaktiske, semantiske og fonologiske egenskaper hos elementet uttrykt i leksikonet. Dermed vil man i utgangspunktet forvente et uniformt forhold mellom syntaktisk struktur og fonologisk struktur. Alternativt kan man se for seg at utgangspunktet for derivasjonen kun er abstrakte trekk som er absolutt nødvendige for syntaksen, og at ordene blir innsatt på et senere tidspunkt (kalt *late insertion*). Det er altså en underliggende, abstrakt struktur som først blir satt lyd på ved PF, noe som muliggjør at forholdet mellom syntaktisk struktur og fonetisk realisert struktur ikke er én-til-én. Dette kalles *separasjonisme* (Nygård, 2013:132). Til tross for disse ulikhetene er begge tilnærmingene kompatible med minimalismen, og mange av de ulike operasjonene og prinsippene vil være de samme. Dette viser at minimalismen er et fleksibelt program som kan romme mange ulike tilnærminger.

⁶ I minimalismen er det egentlig en annen type frasestruktur som blir brukt, nemlig *Bare Phrase Structure*, men jeg vil for enkelhet skyld holde meg til GB-teoriens frasestruktur.

2.0 Tidligere forskning

Jeg vil i det følgende presentere de to motstridende synene på hvordan kortsvar skal presenteres, en ellipseteori og en ikke-ellipseteori. Jeg vil avslutte dette kapittelet med en gjennomgang av Nygård (2013). Jeg velger å ta med hennes analyse av diskursellipse både fordi det er et av de store bidragene i forskningen på ellipser i norsk, og dessuten fordi hennes eksoskeletale analyse vil danne grunnlaget for min analyse i kapittel 4. Hennes analyse kan sies å høre til under ikke-ellipse-teori når det gjelder kortsvar, men ettersom dette kun kommer fram gjennom noen bemerkninger, og hovedfokuset er på en annen type ellipse, har jeg valgt å plassere Nygård (2013) utenfor dikotomien ellipse/ikke-ellipse.

2.1 Ellipseteori

Det er mange ulike versjoner av ellipseanalysen, og det er mange som argumenterer for ulike analyser av den underliggende, skjulte strukturen, for eksempel Ludlow (2005), Stanley (2000) og Newmeyer (2003). Jeg vil her konsentrere meg om Morgan (1973), som er et av de første bidragene til forskningen, og Merchant (2004), som presenterer en helhetlig og oppdatert analyse av kortsvar.

Morgan (1973) fokuserer hovedsakelig på spørsmål-svar-sekvenser. Han argumenterer for at kortsvaret i utgangspunktet må ha en fullstendig setningsstruktur, men at tilgang på spørsmålet gjør at deler av denne fullstendige setningsstrukturen kan slettes. Et tegn på at det faktisk er en større struktur, er at kortsvarene semantisk har samme betydning som en setning. Morgan mener at denne innholdsmessige likheten er åpenbar (1973:721), og argumenterer ikke direkte for dette synet.⁷ Et annet tegn på en større, underliggende struktur er det Morgan omtaler som "syntactic dependencies between context and fragment" (1973:748), dvs. konnektivitetseffekter. Her presenterer han viktig evidens, som har vært sentral også for senere arbeid innenfor ellipse-teorien. Et eksempel på slike observerte konnektivitetseffekter er kortsvar som inneholder pronomen, ettersom disse ser ut til å følge samme bindingsprinsipper som en fullstendig setning (Hentet fra Morgan, 1973:725):

- (13) A: What does John_i think?
B: That the bastard*_{i/j} is being spied on
B1: John_i thinks that the bastard*_{i/j} is being spied on
- (14) A: Who does John_i want to shave?
B: *myself/ *him_{i/} / himself_i / him_j
B1: John_i wants to shave *myself/ *him_{i/} / himself_i / him_j

⁷ Påstanden om kortsvars setningsbetydning er ikke uproblematisk. Dette diskuteres nærmere i 3.3.

Det er i slike tilfeller en tydelig parallell mellom kortsvarenes grammatikalitet og den tilsvarende fullstendige setningens grammatikalitet. Dette kan enkelt gjøres rede for dersom (13)B og (13)B1, på et eller annet nivå, har den samme syntaktiske strukturen, slik som Morgan jo argumenterer for. Spørsmålet blir da hvorfor kortsvarets overflatestruktur er annerledes, og Morgan (1973) antar, som nevnt over, at deler av ytringen har undergått sletting. At sletting av ulike elementer i en setning kan forekomme, var ikke en ny observasjon: Man hadde evidens for det i strukturelle ellipser (jf. 1.1). Forskjellen ligger i at man i kortsvarene ikke finner antesedenten til de utelatte elementene internt i setningen, men må gå til den umiddelbare lingvistiske konteksten. Dette bryter altså med det setningsinterne gjenfinnbarhetsvilkåret, som vi så i sitatet fra Chomsky (1965) i 1.1 over. En utfordring er at dersom sletting kan lisensieres gjennom konteksten, står Morgan i fare for å bryte med prinsippet om syntaksens autonomi (Barton, 2006:16). Morgan, på sin side, mener at dette ikke nødvendigvis er et problem, ettersom det som slettes fortsatt må identifiseres lingvistisk, men med det lille tillegget at det kan skje på tvers av setninger og ikke bare internt i setninger (Morgan, 1973:731). Den syntaktiske regelen som gjør setningen om til et fragment, kaller han *General Ellipsis*, og han bruker mye plass på å problematisere hvorvidt denne reglen opererer som en separat komponent på overflatestrukturen eller på et tidligere tidspunkt i derivasjonen. Jeg vil ikke gå nærmere inn på de ulike begrensningene for *General Ellipsis*, men vi kan merke oss at Morgan (1973:734) regner med at den kan slette ikke-konstituenten. Dette er interessant, fordi Merchant (2004:674) trekker frem dette som et særlig problem med Morgans modell, og dermed blir det et viktig punkt som skiller de to analysene fra hverandre. Merchant mener at sletting/utelatelse aldri kan skje over ikke-konstituenten, ettersom dette strider mot vanlige antakelser om mekanismene i moderne generativ grammatikk (2004:674). Han foreslår derfor, som vi skal se, en flyttingsanalyse, som blant annet har som konsekvens at kun konstituenten kan utelates.

Et annet viktig punkt som skiller Merchant (2004) og Morgan (1973), er at mens Morgan sier at noe av den syntaktiske strukturen *slettes* (1973:730), mener Merchant (2004:671) derimot at det dreier seg om et fonologisk fenomen, noe som ikke uttales, og ikke om en syntaktisk sletting. Merchant baserer dette på tilfeller av brudd på øyrestriksjoner, noe han mener at skyldes egenskaper hos det uttalte materialet, altså at øyrestriksjoner er et PF-fenomen (2004:706). Analysen han presenterer, er basert på Ross (1969) sitt *sluicing*-begrep. Forslaget om å analysere kortsvar på samme måte som *sluicing* ble påpekt av Hankamer (1979), men det er først med Merchant vi får en konkret analyse. Jeg vil under kort presentere

vanlig *sluicing*, basert på analysen til Merchant (2001), før jeg presenterer den spesifikke kortsvar-analysen hos Merchant (2004). La oss ta utgangspunkt i (2), gjentatt under:

(15) John can play something, but I dont know what (~~John can play~~).

Allerede i Ross (1969) blir det argumentert for at det i setninger som (15) dreier seg om en større, underliggende syntaktisk struktur, ettersom hv-frasen i kassspråk som f.eks tysk, bærer samme kasus som det korresponderende elementet i den fullstendige setningen. Et annet interessant punkt i *sluicing* er lisensiering av preposisjonstranding: ”In general, a language L will allow preposition stranding under sluicing if L allows preposition stranding under regular wh-movement” (Merchant, 2004:666). I norsk er følgende struktur mulig:

(16) Hvem har Per snakket med ~~hvem~~⁸

Hv-ordet kan altså flyttes til <spes, CP> og lar preposisjonen stå igjen. Dette er mulig i vanlig hv-flytting som i (16) og skal dermed også være det i *sluicing*:

(17) Per har snakket med noen, men jeg vet ikke (med) hvem

Dette ser ut til å være riktig. Motsatt: I tysk er det ikke mulig med preposisjonstranding i vanlig hv-flytting (18), og dermed heller ikke i *sluicing* (19)

(18) *Wem hat sie mit gesprochen?

(19) Anna hat mit jemandem gesprochen, aber ich weiß nicht, *(mit) wem.

Dette viser at *sluicing* er underlagt samme regler som hv-fraser i vanlige setninger, og på bakgrunn av dette konkluderer Merchant (2001) med at det også i *sluicing* dreier seg om flytting av hv-frasen til <spes, CP>. Forskjellen er at i *sluicing* blir komplementet til C, TP, ikke uttalt. Dette skyldes at C bærer et trekk E, og E formidler til den fonologiske komponenten at komplementet til den kjernen som bærer E, ikke skal uttales.

Det neste punktet blir nå å vise at denne *sluicing*-analysen også gjelder for kortsvar. For å motivere en slik analyse må Merchant for det første presentere evidens for a) at det faktisk er en større, underliggende struktur i kortsvar og b) at det dreier seg om flytting til øverste posisjon i treet. Når det gjelder argumenter for underliggende struktur, er argumentene de samme som vi fant i Morgan (1973), nemlig at kortsvaret bærer samme kasus som sin motpart i en full setning, og dessuten at kortsvarene og deres fulle setningsversjoner viser samme avhengighet av bindingsprinsippene. Dette forklarer for eksempel genitivskasusen i kortsvaret i (20) (Merchant, 2004:678):

(20) A: Whose car did you take?

B: John's / *John

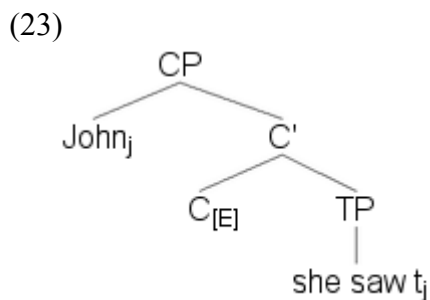
⁸ (16), (17), (18) og (19) er alle hentet fra Merchant (2004:667ff).

Et argument for flytting er preposisjonstranding, som oppfører seg på samme måte i kortsvar som i vanlig *sluicing*.

- (21) A: Hvem snakket han med?
 B1: Meg
 B2: Med meg

På bakgrunn av dette presenterer derfor Merchant følgende analyse av eksempel B i (22)⁹:

- (22) A: Who did she see?
 B: John

Et problematisk punkt for ellipseteorien, både for Morgan (1973) og for Merchant (2004), er hvordan man skal forklare at kun akkusativ er mulig kasus på kortsvar med pronomen i engelsk, til tross for at pronomenet står som subjekt i den tilsvarende fullstendige setningen (Morgan, 1973:745):

- (24) A: Who shot Cock Robin?
 B: *I / *He / *She
 B1: I / He / She shot Cock Robin

Slike konstruksjoner blir omtalt som et av analysens ”unsolved problems” i Morgan (1989:232), men Merchant (2004:703) foreslår at det dreier seg om venstre-dislokering. Et mulig svar på (24) over er *Me*, og svaret vil da ha følgende underliggende struktur:

- (25) Me, I shot Cock Robin.

I venstre-dislokering finner vi riktig nok det samme mønsteret som i engelske kortsvar, men slike akkusativ-svar blir allikevel et sentralt argument for de som støtter ikke-ellipse-teori. Vi skal nå se nærmere på hva sentrale forkjempere for denne teorien sier.

⁹ Dette er en forenklet struktur: Merchant postulerer en projeksjon F, hvor *John* står i <spes, FP>, og E fortsatt er på C. Grunnen til denne ekstra projeksjonen kommer av fragmentets følsomhet overfor øy-effekter (Merchant, 2004:705). Jeg vil for enkelhet skyld anta et enkelt C-domene, ettersom det ikke vil være av avgjørende betydning nøyaktig hvordan C-domenet er utformet. Jeg kommer tilbake til dette på grunn av den interessante parallellen til visse utbrytningsanalyser i 4.2.

2.2 Ikke-ellipseteori

Mens ellipse-teoretikere argumenterer for at en større syntaktisk struktur kan forklare kort svar, er det for tilhengere av ikke-ellipse-teorien i pragmatikken vi finner løsningen. Barton (1990) presenterer en analyse innenfor GB-teorien som skal gjøre rede for det hun kaller *nonsentential constituents*, et begrep som omfatter både kort svar og frittstående konstituenten uten antesedent. Det er et viktig poeng at analysen hun presenterer faktisk kan forklare ord/fraser som ikke har noen lingvistisk antesedent, fordi hun mener det er nettopp for å beskrive slike eksempler at Morgan (1973) kommer til kort (1990:33). Det er særlig tre viktige punkt i Bartons analyse:

- 1) X^{max} Generalization
- 2) Arbeidsfordeling mellom to separerte, men interagerende modeller i produksjon og avkoding av ikke-setninger
- 3) En todelt pragmatikk-modell

X^{max} -generaliseringen (1990:43) slår fast at den øverste knuten i en syntaktisk struktur er en maksimal projeksjon av X, der X kan være INFL, AP, PP, DP osv. Gjennom denne generaliseringen kan Barton løse seg fra den tradisjonelle ideen om at en ytring alltid har S som sin øverste knute, og hun kan dermed anta at grammatikken er i stand til å generere noe annet enn setninger. Denne ikke-setningsderivasjonen skjer i det samme språkorganet, og på samme måte, som for fullstendige setninger, det vil si strukturer med projeksjonen S som sin øverste knute. Barton antar at dette språkorganet er strengt autonomt, og befinner seg innenfor én av de to interagerende modeller, den såkalte *kompetansemodellen* (1990:208). Den syntaktiske strukturen genereres her og avkodes deretter av semantikken. Vi får da en semantisk representasjon (LF), og denne baserer seg kun på strukturelle trekk som er bestemt av den syntaktiske strukturen (1990:99). Det er denne representasjonen som deretter sendes fra kompetansemodellen og over i den andre av de to interagerende modellene, *pragmatikkmodellen*. Pragmatikkmodellen antas videre å bestå av to ulike submoduler, en submodul for lingvistisk kontekst og en submodul for konversasjonell kontekst (1990:xix). Det er i den første submodulen at kort svar får sin tolkning (1990:169), og derfor er det denne submodulen jeg vil fokusere på. For å sikre kompetansemodellens autonomi er det først i pragmatikkmodellen at konteksten inkluderes. På denne måten unngår Barton problemet med hvordan konteksten kan avgjøre hva som slettes, noe hun anser å være en alvorlig utfordring for Morgan (1973) (Barton, 1998:44, 2006:16). I submodulen for lingvistisk kontekst finner

vi ulike operasjoner som gjør at kortsvaret kan lete i sin nærmeste lingvistiske kontekst for å finne en funksjon den kan fylle. Hvis vi ser på hv-spørsmål, kan vi se det klarere.

- (26) A: Hvem kjøpte blomster?
B: Petter

DPen *Petter* antas her å ikke ha noen thetarolle, fordi det i derivasjonen av denne frasen ikke var noe element som kunne gi en thetarolle (1990:108-109). I A har derimot spørreordet en thetarolle, nemlig agens. Denne agens-rollen kan nå spesifisere DPen *Petter* ved at det skjer en kobling mellom spørsmålet og svaret. På grunn av denne koblingen vil kortsvaret *Petter* tolkes som agensledd, altså vil svaret bli forstått som *Petter kjøpte blomstene*. I noen tilfeller vil det ikke være mulig å finne en rolle i den lingvistiske konteksten som kan spesifisere thetarollen til kortsvaret, eller man kan finne en rolle, men koblingen strider imot kunnskap om typiske situasjoner i verden. Et eksempel på den første situasjonen er når kortsvaret inneholder en anafor som ikke har noen antesedent (1990:129).

- (27) A: Who is John exchanging information with?
B: # Each other

Barton mener dette ikke er ugrammatisk, slik Morgan (1973) påsto, men at det er pragmatisk uakseptabelt. Etersom *each other* ikke finner en antesedent som svarer til dens kjønn og tall, blir den uakseptabel. Den andre sitasjonen, nemlig at kortsvarets konstituent inntar en funksjon i diskursen som strider imot vår generelle kunnskap om typiske situasjoner, kan vi se i (28) (hentet fra Barton, 1990:131):

- (28) A: Who will give John a job?
B: # The tree in front of his house

Etersom vi vet at trær som regel ikke ansetter folk, vil vi ifølge Barton ikke akseptere (28)B.

En annen viktig konsekvens av Bartons pragmatiske tilnærming til tolkning av kortsvar er at kortsvarene ikke regnes for å være proposisjoner, men implikaturer (1990:151). Dette baserer hun på Grice (1957) sitt skille mellom hva som sies og hva som impliseres. Det som *sies* er representert i LF og er ”determinate semantic meaning” (Barton, 1990:137), mens det som *impliseres* blir avgjort delvis i submodulen for den lingvistiske konteksten, delvis i den konversasjonelle konteksten. Barton mener at kortsvar ikke har en slik bestemt mening: Innholdet avgjøres ikke kun basert på dets semantiske representasjon, men krever berikelse av pragmatikken. Altså har vi ifølge henne en implikasjon. Denne konklusjonen utfordres av Stainton (2005, 2006a, 2006b), som mener at kortsvar *er* proposisjoner. Vi kommer tilbake til dette i kapittel 3.3 under.

Barton & Progovac (2005)¹⁰ tar utgangspunkt i Barton (1990 og 1998), men tilpasser analysen til det minimalistiske programmet. De argumenterer for at dersom det ikke er evidens for en større struktur enn hva man i utgangspunktet hører/ser, så skal man heller ikke anta at det er en slik struktur (Barton & Progovac, 2005:72). Det betyr at dersom et kortsvar kan analyseres som kun en AP, for eksempel *veldig god*, så er det ingen grunn til å anta at det finnes en C- eller T-projeksjon i derivasjonen til kortsvaret. De forklarer videre de akkusative kortsvarene i engelsk med at akkusativ er en *default* kasus: Akkusativformen velges fra leksikonet og trenger ingen videre evaluering for å godkjennes (2005:78). Grunnen til at både den venstredislokerte *Me* i (25) og kortsvaret *Me* har samme kasus, er ifølge denne teorien ganske enkelt at det i begge tilfeller dreier seg om en posisjon hvor kasus ikke blir tilordnet.

Casielles (2006) presenterer også evidens til støtte for ikke-ellipse-teori fra andre forskningsområder, blant annet språktilegnelse: Hvis Merchants analyse stemmer, vil kortsvar ha flere operasjoner og være mer komplisert enn vanlige setninger. Da skulle man tro at barn produserer vanlige setninger før de produserer korte, men dette ser ikke ut til å stemme (Casielles, 2006:127). Dessuten bruker man kortsvar når man vil være økonomisk, hvorfor skulle man da gjøre mer kompliserte operasjoner for deretter å slette/utelate deler av det man har generert? Dette er viktige spørsmål som ellipse-teorien må forsøke å gjøre rede for.

2.3 Nygård (2013)

I sin avhandling *Discourse ellipsis in spontaneously spoken Norwegian* tar Nygård for seg diskursellipser av typen vi så i 1.1 over. Hun forklarer naturen til disse ellipsene og presenterer også en analyse av dem. På bakgrunn av ulike konnektivitetseffekter, for eksempel anaforer (2013:15) og predikative adjektivs samsvarsbøying med utelatt subjekt (2013:207), konkluderer Nygård med at det dreier seg om en større, underliggende struktur og mener derfor at forskjellen mellom en ellipse og en full setning ikke er strukturell, men fonologisk (2013:15).

For å forklare dette misforholdet mellom struktur og fonologi, baserer Nygård seg på det vi i 1.3 presenterte som separasjonisme. En grunnleggende antakelse er dermed at derivasjonen av den syntaktiske strukturen ikke er leksikalsk motivert, men at den motiveres på bakgrunn av noe annet enn de innsatte ordene. Det dreier seg med andre ord om en eksoskeletal modell. Nygård støtter seg på Bouchards (1995) todeling av semantikken, en

¹⁰ Barton & Progovac (2005) har ikke kortsvar som hovedfokus, men ettersom deres analyse blir argumentert for blant annet ved å vise til kortsvar, tyder det på at analysen også skal kunne forklare denne typen ytringer (se Barton & Progovac, 2005:77).

grammatisk semantikk (*Grammar Semantics*, forkortet G-semantikk) og en situasjonell semantikk (*Situational Semantics*, forkortet S-semantikk)¹¹. G-semantikken er abstrakt, og inneholder kun det som er relevant for syntaksen, mens S-semantikken inneholder generell kunnskap om verden og bakgrunnsinformasjon (2013:121). Det er G-semantikken som genererer den syntaktiske strukturen, og deretter settes de leksikalske elementene inn (*late insertion*). De leksikalske elementene får deretter en tolkning i S-semantikken. Det betyr at det er den autonome syntaksen som genererer disse strukturene, mens generelle kognitive kapasiteter spiller en rolle når ordene settes inn. Nygård regner også med at de syntaktiske posisjonene i den G-semantiske strukturen har inherente kongruenstrekk, ofte kalt phi-trekk, som må evalueres (2013:205ff). Disse kongruenstrekkene er typisk person, numerus og genus¹². Dermed kan hun forklare hvordan vi kan observere konnektivitetseffekter til tross for at det ikke finnes noe (synlig) leksikalsk element i strukturen: Evalueringen av disse trekkene kan skje på to ulike måter, enten gjennom prosessen *Feature Construal* eller ved hjelp av sonde-mål-relasjon internt i strukturen. *Feature Construal* kan videre foregå på to måter, enten ved at et leksikalsk element settes inn og evaluerer trekkene til posisjonen, eller ved at konseptuell informasjon evaluerer trekkene. Etersom både det encyklopediske leksikonet og den konseptuelle informasjonen hører til i S-semantikken, er ikke dette punktet problematisk. Den konseptuelle informasjonen inneholder også språklige og ikke-språklige elementer fra diskursen, og det er gjennom disse at de ikke-evaluerte trekkene i den syntaktiske strukturen blir evaluert i diskursellipse¹³. Strukturens ikke-evaluerte trekk vil med andre ord evalueres uten at posisjonene blir leksikalisert. Dermed er det ikke snakk om sletting, men om ikke-innsetting (2013:260). Dette er mulig å anta i en modell, der strukturen genereres uavhengig av de leksikalske elementene.

Nygård argumenterer videre for at diskursellipser lisensieres og kontrolleres både av semantiske og syntaktiske hensyn. Når det gjelder semantikken, er det et viktig prinsipp at det som utelates må være gjenfinnbart i konteksten; det være seg enten i den lingvistiske konteksten (setningsinternt eller setningseksternt) eller ved hjelp av ikke-lingvistisk identifikasjon, f.eks gester (2013:248ff). Som vi så i 1.1, er prinsippet om gjenfinnbarhet i

¹¹ Bouchard (1995) opererer egentlig med en tredeling av semantikken, og antar i tillegg til S- og G-semantikken en L(ingvistisk)-semantikk, som er overordnet G-semantikken. Nygård (2013:121) kommenterer ikke denne L-semantikken ut over at den er postulert av Bouchard, ettersom den har liten betydning for hennes analyse.

¹² Se Corbett (2012:108ff) for nærmere beskrivelse av og diskusjon om phi-trekk.

¹³ Det er også en mulighet at det settes inn, men at det ikke har fonologiske trekk. Nygård antar allikevel at dette ikke er tilfellet "for reasons of derivational and theoretical economy" (2013:228).

utgangspunktet knyttet til setningsinterne mekanismer, men Nygård (2013:245ff) argumenterer altså for å utvide prinsippet til å involvere både den språklige og den ikke-språklige konteksten. De syntaktiske begrensningene sier at når det er en samsvarsrelasjon mellom elementet i C og i <spes, CP>, kan hele projeksjonen være fonetisk urealisert. Dersom det derimot *ikke* er en slik samsvarsrelasjon (for eksempel når det er et direkte objekt som har flyttet til <spes, CP>), er det kun elementet i <spes, CP > som kan være urealisert¹⁴.

Avslutningsvis kan vi påpeke, som nevnt i 1.1, at Nygård skiller kortsvar (og andre frittstående konstituenten) fra diskursellipsene. Hun viser til at det finnes ulike oppfatninger av hvordan kortsvar skal analyseres, og gir ikke noen definitiv analyse av dem, selv om hun sier at hun er ”inclined to opt for a non-sentential analysis of such examples” (2013:327). Det er litt uklart om det her refereres til frittstående konstituenten uten antesedent eller om det også gjelder kortsvar. Jeg vil likevel anta at det også angår kortsvar, ettersom det litt tidligere i teksten blir påpekt i forbindelse med nettopp kortsvar at ”there are no structural cues which can unambiguously tell us that this is a sentence”(2013:325). Nygård mener videre at det dreier seg om en fullverdig semantisk proposisjon, men at det ikke er en setning på strukturelt nivå. Det er med andre ord en proposisjon på S-semantisk nivå, men ikke på G-semantisk nivå (2013:325).

2.4 Oppsummering tidligere forskning

De ulike teoriene over forklarer altså kortsvar på ulike måter. Selv om det er uenighet om hvordan kortsvarene skal analyseres, er det interessant å merke seg at Stainton, som argumenterer for en ikke-ellipse-analyse, er åpen for å godta at enkelte kortsvar faktisk er ellipser (Stainton 2006b:144). Dette gjelder også Barton, som er enig i at ellipsemodellen forklarer nettopp spørsmål-svar-sekvenser på en god måte (1998:44). Hovedutfordringen ligger altså ikke i å argumentere for at ellipse-teorien kan forklare konnektivitetseffekter i kortsvar, men heller at den ikke-elliptiske teorien *ikke* kan det. Samtidig presenterer ikke-ellipse-teorien noen argumenter som ellipse-teorien må gjøre greie for. Det gjelder særlig Bartons (1998:44) påstand om at ellipse-teorien bryter med prinsippet om syntaksens autonomi, og Casielles (2006) økonomi-argument¹⁵, nemlig hvordan en teori med fokus på økonomi kan forsvare at man genererer en struktur for deretter å slette den. Dette er gode

¹⁴ For nærmere forklaring og diskusjon, se Nygård (2013:239ff)

¹⁵ I tillegg kommer Casielles (2006) tilegnelsesargument: Må barn lære seg komplekse strukturer før de kan lære å lage kortsvar? Dette er et viktig spørsmål, men jeg vil ikke gå nærmere inn på denne tilegnelsesproblematikken.

argumenter som utgjør en utfordring for ellipse-teorien slik den er presentert i 2.1, men jeg vil under argumentere for at man kan løse disse problemene uten å samtidig måtte anta at kortsvar kun er en frase uten en større, syntaktisk struktur.

3.0 Konnektivitetseffekter og setningsbetydning

Det er typisk to hovedargumenter som blir brukt i argumentasjonen for en ellipseanalyse av kort svar, og i dette kapittelet skal vi se nærmere på disse. Først har vi konnektivitetseffekter, som jeg vil diskutere i 3.1. Jeg vil her først presentere generell teori om de aktuelle grammatiske fenomenene, før jeg viser eksempler på at kort svar ser ut til å reguleres av de samme mekanismene som i tilsvarende fullstendige setninger. Deretter vil jeg problematisere forklaringene ikke-elliptisk teori gir på den aktuelle konnektivitetseffekten.

Det andre hovedargumentet er kortsvars setningsbetydning. Her kan vi følge Elugardo og Stainton (2005), som deler analysene inn i to hovedleirer: På den ene siden har vi Stainton og (til en viss grad) Barton¹⁶, som mener at "the speaker means a proposition, but what she produces is a perfectly ordinary prepositional phrase" (eller AP, DP osv) (Elugardo & Stainton, 2005:11). På den andre siden har vi Morgan (1973) og Merchant (2004), som mener at det som produseres er en fullstendig setning, men at noe er slettet eller uttalt. Det er dermed enighet om at kort svar har en mening ut over det man hører, men uenigheten ligger i om denne underforståtte betydningen er uttrykt i syntaksen eller om den skyldes pragmatisk berikelse av en enkeltstående frase (XP). Jeg vil her først argumentere for at den underforståtte betydningen svarer til en proposisjon og ikke en implikasjon, før jeg utdyper hvordan de to ulike standpunktene kommer fram til den uttrykte proposisjonen. Avslutningsvis vil jeg vise hvordan Nygårds (2013) modell kan kombinere de to standpunktene, samt løse autonomi- og økonomiproblematikken som ble påpekt i 2.4 over.

I alle kortsvarene som er presentert under, vil det observerte kortsvaret bli markert med fet skrift. Vurderingene er hovedsakelig mine egne, med unntak av kortsvarene med kasus i 3.1.1.1., hvor jeg også har brukt informanter. Jeg kommer tilbake til dette når jeg går gjennom eksemplene.

3.1 Konnektivitetseffekter

3.1.1 Kasustilordning

Norsk referansegrammatikk (NRG) (Faarlund, Lie, & Vannebo, 1997:19) definerer kasus som "uttrykket for den funksjonen en frase har som setningsledd". Mens vi i norrønt hadde et rikt kasusystem, finnes bare to kasus i standard norsk, nominativ og akkusativ, og disse kasusformene er bare synlig på pronomener. *NRG* regner ikke genitivs-s for å være en kasus, og

¹⁶ Bartons syn på proposisjonen i kort svar diskuteres under, i avsnitt 3.3.1.

de ser også her bort fra dialektale variasjoner i sin beskrivelse av standard norsk. Jeg vil på bakgrunn av dette også anta bare disse to kasusene. Nominativ kasus er i all hovedsak knyttet til subjektposisjonen, mens akkusativkasus, i tillegg til sin kanoniske objektposisjon, også kan forekomme etter preposisjoner, f.eks. *Snakker du til meg/*til jeg/ til deg/*til du*. Vi kan i tillegg merke oss at akkusativ kasus ofte forekommer i posisjoner der ”pronomenet ikke har noen syntaktisk funksjon i en setning” (Faarlund et al., 1997:319), som i eksemplene under¹⁷:

(29) Kjære deg

(30) Stakkars meg

Selv om kasus i all hovedsak ikke er morfologisk uttrykt i norsk, regner man allikevel med at en såkalt abstrakt kasus blir tilordnet (Åfarli & Eide, 2003:109). Mekanismene regnes altså for å være de samme, uavhengig av om kasus er morfologisk synlig eller ikke.

Jeg vil kun diskutere strukturell kasus, som er antatt å være knyttet til syntaktisk posisjon og ikke til semantikk. Dette ser vi tydelig på setningsparene *Jeg så deg le* og *Jeg så at du lo*, hvor kasus endres uten at pronomenets semantiske rolle gjør det (Adger, 2003:36).

I GB-teorien, slik den er presentert i Åfarli & Eide (2003), er kasustilordning antatt å skje enten gjennom styring fra en preposisjon eller verb til sitt komplement (akkusativ) eller gjennom spesifikator-kjernekongruens, der subjektet har flyttet til <spes, TP> for å få kasus av T (nominativ) (Åfarli & Eide, 2003:108). Kasus kan med andre ord tilordnes på to måter. Det er et krav at alle DPer som er fonetisk realisert, må ha kasus (synlig eller abstrakt), noe som står formulert i det såkalte *Kasusfilteret* (Åfarli & Eide, 2003:110). Man antar videre i GB-teorien at kasustilordning skjer i overflatestrukturen, og at DPen ikke har uttrykt kasus når den settes inn i derivasjonen (Hornstein, Nunes, & Grohmann, 2005:28). Chomsky (1993) foreslår en endring i minimalistisk ånd, der han presenterer en enhetlig analyse for både akkusativ og nominativ. Forslaget er at det dreier seg om *sjekking* i stedet for *tilordning* av kasus. Den nye analysen antar at kasus er uttrykt (morfologisk eller ikke) på DP i det den blir satt inn i derivasjonen, og at denne kasusen blir sjekket og godkjent (senest) i LF (Hornstein et al., 2005:120). Denne sjekkingen skjer i en spesifikator-kjerne-konfigurasjon, parallelt med nominativtilordning i GB-teorien, der subjektets kasus altså evalueres ved at subjektet flytter opp til <spes, TP> og får kasus fra T-kjernen. For å få til dette må man anta projeksjoner over VP og P, for å skape den riktige konfigurasjonen.

I litteraturen finner vi ulike løsninger på hvordan kasus blir tilordnet, og det er ulike argumenter som ligger til grunn for de ulike analysene. Men uavhengig av om man regner

¹⁷ Hentet fra Faarlund et al. (1997:319)

med kasustilordning gjennom styring, evaluering, sjekking, mellom spesifikator og kjerne eller kjerne og komplement, må man anta en større struktur enn DPen alene, og det er dette som er relevant for denne oppgaven.

3.1.1.1 Kasus i kort svar

Vi kan dele inn kort svar med kasus i to grupper. I den første, gruppe A, ser det ut til at det observerte kortsvaret er det eneste akseptable. Vi kan i disse tilfellene se hvordan kasus i kortsvaret korresponderer med tilsvarende fullstendige setning, og med hv-ordets funksjon i spørsmålet.

- (31) A: Og hvem elsket så du?
B: **Deg** / *du
B1: Jeg elsket deg / * Jeg elsket du
- (32) A: Hvem ville du tatt med?
B: **Deg** / *du
B1: Jeg ville tatt med deg / *Jeg ville tatt med du
- (33) A: Hvem venter vi på ?
B: **Deg** /*du
B1: Vi venter på deg / *Vi venter på du
- (34) A: Hvem skulle jeg ringe?
B: **Henne?** / *hun?
B1: Skulle jeg ringe henne? / *Skulle jeg ringe hun?
- (35) A: Hvis du måtte velge, hvem ville du redde?
B: **Meg?** /*jeg?
B1: Ville du redde meg? / * Ville du redde jeg?

Denne tydelige parallellen mellom akseptabiliteten i kortsvaret, og den tilsvarende fulle setningen er evidens for at ellipse-teorien er korrekt, og som vi så i 2.1, er mye av argumentasjonen hos Merchant (2004) basert på nettopp slike eksempler. Bildet er allikevel ikke så klart som det kan se ut til over, og i eksemplene som følger er både akkusativ og nominativ kasus (for enkelte) mulig i svaret, noe som står i kontrast til hv-ordets funksjon i hovedsetningen. Disse eksemplene vil jeg referere til som gruppe B.

- (36) A: Hvem prata om det?
B: **Jeg og Big Brother** / ?Meg og Big Brother¹⁸

¹⁸ Både (36) og (37) skiller seg fra de andre gjennom at det her er snakk om ett ledd bestående av to konjunker: "Når et pronomen er sideordnet med et annet nominal, kan akkusativformen forekomme også i subjektfunksjon, særlig i muntlig språk: "Meg og Kristine var på kino i går" (Faarlund et al., 1997:320). Johannessen (1998) presenterer følgende eksempler på liknende strukturer med

- (37) A: Hvem er det som bestemmer dette?
B: **Du og jeg** / ?Meg og deg
- (38) A: Hvem bestemmer?
B: **Jeg** / ?meg
- (39) A: Hvem er det som bedømmer hva som er dumt eller ikke da ?
B: **Jeg** / ?meg
- (40) A: Hvem er etter Ramsey?
B: ?**Meg** / jeg
- (41) A: Hvem fikk skylda?
B: **Jo – jeg** / ?meg
- (42) A: Hvem får skylda?
B: ? **Jo, meg** / jeg

I eksempel (40) og (42) var *meg* det observerte kortsvaret, men ettersom det ikke var et naturlig svar for meg, kontrollerte jeg mine akseptabilitetsvurderinger av eksemplene i gruppe B med fem morsmålsbrukere. De hadde ulike oppfatninger av om begge kasusversjoner var akseptable svar eller ikke, og dette er grunnen til at noen av de observerte svarene står markert med ?. Ettersom *meg* tydelig er et akseptabelt svar for enkelte, ser det altså ut til at den parallelle fullstendige setningen ikke er eneste mulige kilde for forklaring på disse kortsvarene. Kortsvaret med kasus som korresponderer til hv-ordets funksjon er i alle tilfeller riktig, men i gruppe B er altså også en annen kasus mulig. Dette til tross for at for eksempel *Meg er etter Ramsey* ikke normalt sett vil være en akseptabel ytring. Disse funnene kan i utgangspunktet se ut til å være en utfordring også for ellipse-teorien, men jeg vil i kapittel 4 presentere en nærmere analyse av disse setningene, som forklarer denne kasusvariasjonen. Hovedmålet i dette delkapittelet er derimot å utfordre ikke-ellipse-analyser, slik vi finner dem i Barton (1990), Barton & Progovac (2005) og Casielles (2006).

Vi kan sette de to gruppene (A og B) opp mot to påstander i Barton (1990), der den første påstanden stemmer overens med dataene i gruppe B, men ikke i A, og den andre

fullstendige setninger (fra respektive stavanger-, tromsø- og bergensdialekt)

- 1) Han og meg var sammen om det
- 2) Ska æ og dæ gå?
- 3) Meg og deg hjalp no godt te', då.

Jeg må her nøye meg med å bemerke at slike konjugerte konstruksjoner kan synes å følge andre regler hva gjelder kasus, og at dette muligens kan være argument for default kasus i slike setningsstrukturer, slik også Schütze (2001) argumenterer for. Diskusjonen under vil derfor primært gjelde for (38), (39), (40), (41) og (42).

påstanden stemmer overens med A, men ikke med B. Den første påstanden hos Barton (1990) er at kasustilegning i kortsvar skjer på en annen måte enn i vanlige setninger, gjennom *Case Rule for NP Constituent Structures*, som sier at "If N' is the initial node, then assign any Case" (1990:91). Dette kan kanskje stemme med eksemplene i gruppe B, men er lett å falsifisere for norsk, gitt eksemplene i gruppe A: Det er tydelig her at det *ikke* er valgfritt hvilken kasus man bruker i kortsvar. Dessuten skulle man forvente lik aksept for begge alternative svar i gruppe B, noe som ikke ser ut til å være tilfellet. Den andre påstanden i Barton (1990) er at pragmatikken avgjør om kortsvaret aksepteres eller ikke, gjennom at man leter i den språklige konteksten for å finne en theta-rolle som kortsvaret kan svare til. Dersom dette var riktig, ville man forvente å alltid finne kasus på kortsvaret som følger hv-ordets funksjon i spørsmålet. Et nominativ-svar vil da være pragmatisk akseptert når hv-ordet er subjekt, og et akkusativ-svar når hv-ordet er objekt eller preposisjons-utfylling. Dette er for så vidt nettopp hva ellipse-teori også antar, og det stemmer godt overens med dataene i gruppe A, men ikke med gruppe B. For eksempel er det korresponderende hv-ordet i (40) nominativ, så hvordan kan da pragmatikken også akseptere akkusativ i kortsvaret?

En mulig løsning er å anta at akkusativ er default kasus, slik Casielles (2006) og Barton & Progovac (2005) foreslår. Mer spesifikt foreslår Barton & Progovac et *Case Feature Corollary* som sier at "Nonsententials differ from sententials in one basic property: they are not required to check Case features" (2005:85). Ettersom man vanligvis antar at en DP er assosiert med et ikke-evaluert kasustrekk som må evalueres, må det ifølge Barton & Progovacs argumentasjon være to ulike versjoner av hvert pronomener: ett med ikke-evaluerte trekk og ett uten noen trekk som må evalueres. Dette ser derimot ut til å komplisere systemet mer enn å si at kasustilordning foregår på vanlig måte også i kortsvar. Default-analysen gir allikevel en god forklaring på akkusativsvarene i gruppe B. Det er tydelig at akkusativ har en spesiell status, ettersom akkusativ (for enkelte) alltid er akseptabelt som kasus på kortsvaret, uavhengig av kasus på det korresponderende hv-ordet. Ifølge Schütze (2001:210) forekommer default kasus når normal kasustilordning ikke kan utføres. Dermed, hvis det ikke er noen større underliggende struktur, slik ikke-ellipse-teorien hevder, er det heller ingen T som kan tilordne nominativ, og vi får en default, akkusativ kasus. Dette passer også med eksemplet *Stakkars meg* fra *NRG* over, der kasus på ledd uten noen syntaktisk funksjon får akkusativ: Det er ingen kasustilordner her, og dermed blir det akkusativ kasus. Problemet med denne analysen er at den bare kan gjøre greie for akkusativsvar, og at den derfor ikke kan forklare hvorfor gruppe B også aksepterer nominativ. Mens bare noen av informantene aksepterte

akkusativsvar, aksepterte alle nominativsvar. Nominativ i kortsvar ser altså ikke ut til å være et marginalt fenomen, og dette utgjør et alvorlig problem for en ikke-elliptisk teori. Ettersom arbeidene jeg tar utgangspunkt i hovedsakelig behandler engelsk, og engelsk som kjent ikke aksepterer nominativ i kortsvar, er det naturlig at det ikke blir fokusert på hvordan nominativ tilordnes. Barton & Progovac (2005) drøfter allikevel serbisk, som på samme måte som norsk tillater nominativ kasus. De foreslår at det i dette tilfellet faktisk dreier seg om løfting til T (eller I), noe som jo betyr at det faktisk *er* en større struktur, nettopp slik ellipse-teorien antar.

Et annet problematisk punkt i Barton (1990) er hennes antakelse om at pragmatikken godkjenner kasus i kortsvar. Elugardo & Stainton (2005:5-6) argumenterer for at kortsvarene må være laget av den samme internaliserte grammatikken som vanlige setninger, ettersom de framviser de samme egenskapene i hierarki, rekursjon og tvetydighet¹⁹. Vi så i 3.1.1. at kasus i fullstendige setninger er knyttet til spesielle konfigurasjoner/relasjoner i den syntaktiske strukturen. Også Barton (1990) antar at kortsvar og andre ytringer genereres av den samme språkevnen, kalt *kompetansemodellen* (se 2.2). Dermed skulle man forvente at de samme mekanismene er i verk i begge tilfellene, og ikke at kasus i det ene tilfellet bestemmes av syntaks og i det neste av pragmatikk. Dessuten antar Barton (1990), som vi så i 2.2, at en frase først generes i det autonome språkorganet, og deretter sendes ut til pragmatikken, som kan evaluere om det er akseptabelt. Det må i så fall bety at språkorganet i blinde genererer en DP, og man skulle da tro at denne ofte må forkastes når den kommer til pragmatikk-komponenten, noe som virker svært uøkonomisk.

Ikke-ellipse-teoriens analyse møter altså flere utfordringer. I mangel på overbevisende alternative kasustilordninger av nominativ, er det slik jeg ser det mer økonomisk og plausibelt at nominativ tilordnes på normal måte, nemlig ved at subjektet flyttes til <spes, TP> for å få evaluert kasus-trekket sitt. Kasusvariasjonen vi finner i kortsvar i gruppe B, krever derimot en nærmere forklaring også for ellipse-teorien, og jeg vil i kapittel 4 under, presentere en analyse som løser dette problemet.

¹⁹ En alternativ analyse er at det dreier seg om to ulike grammatikker, der begge grammatikkene genereres av UG (Roeper, 1999). Roeper foreslår en *Minimal Default Grammar* (MDG) som barn er antatt å tilegne seg når de er små, og som forblir en tilgjengelig grammatikk også når de blir voksne. Man kan således tenke seg at kortsvarene blir generert av MDG. Men dersom vi finner konnektivitetseffekter som indikerer en større struktur, ser det ut til at forskjellen mellom kortsvar og deres korresponderende fullstendige svar ikke er knyttet til ulik syntaktisk struktur, men heller til hvor stor del av strukturen som er fonetisk realisert. Dette er også konklusjonen Nygård (2013:31) trekker. På bakgrunn av konnektivitetseffektene presentert i 3.1 vil jeg derfor anta at det ikke dreier seg om to ulike grammatikker.

3.1.2 Anaforer og bindingsprinsipp A

Anaforer er ”uttrykk som obligatorisk har anaforisk referanse” (Åfarli & Eide, 2003:241). Det vil si at de ikke kan henvise til noe i konteksten, men er avhengig av et annet element i den samme setningen. Dette skiller anaforene fra pronominaler, slik vi ser i (43) og (44), ved at pronominaler ikke krever en antesedent internt i setningen, som vist i (43), mens anaforer gjør det, jf. (44). Et typisk eksempel på anafor er *seg selv* og dets kongruensparadigme (*meg selv, deg selv, oss selv og dere selv*).

(43) Han_i ser han_j i speilet

(44) *Han_i ser seg selv_j i speilet

(45) *Hanne_i tror at Petter_j elsker seg selv_i

Anaforenes distribusjon er regulert av det såkalte bindingsprinsipp A som sier :”Ein anafor må være bunden i styringskategorien sin, dvs. i den minste setninga som inneheld anaforen og styraren til anaforen” (Åfarli & Eide, 2003:242). Å være *bundet* betyr for våre formål at anaforen må være koindeksert med subjektet og dessuten c-kommandert av subjektet i styringskategorien, altså at anaforen og subjektet den er koindeksert med står i en viss konfigurasjon. Dette medfører at en anafor er helt avhengig av et annet element i den syntaktiske strukturen: Anaforen kan ikke stå alene. Dette forklarer hvorfor (44) og (45) over ikke er akseptable. I (44) er ikke anaforen ko-indeksert og (45) er ikke akseptabel når *seg selv* refererer til Hanne, fordi styringskategorien til anaforen er leddsetningen *at Petter elsker* og denne inneholder ikke antesedenten. Videre er det slik at anaforer også har genus og numerus som samsvarer med antesedenten sin. Følgelig vil (46) ikke være akseptert:

(46) Han er *deg selv/ *meg selv / *oss selv

Disse eksemplene viser at anaforens distribusjon er avhengig av andre elementer i setningen, både for å være bundet (og dermed oppfylle bindingsprinsipp A) og for å avgjøre dets genus og numerus. Slike avhengighetsforhold vil være avgjørende for argumentasjonen mot ikke-ellipse-teori i neste delkapittel.

3.1.2.1 Binding i kortsvar

At det er en parallell mellom binding i kortsvar og binding i fullstendige setninger i engelsk, så vi allerede i 2.1, men også i norsk kan vi se klare tegn på en slik sammenheng. Jeg vil under presentere evidens for at kortsvarene oppfører seg likt som sine parallelle fullstendige setninger, og at bindingsprinsipp A gjelder også i kortsvar. Det viser seg både gjennom distribusjonen av anaforer i kortsvar og gjennom at anaforen samsvarsbøyes med et ikke uttalt

subjekt. Ikke-ellipse-teorien må derfor kunne gjøre rede for disse forholdene: Dersom det ikke finnes noen større, underliggende struktur, skulle man forvente at bindingsprinsipp A blir brutt i kortsvar, og at anaforer ikke skulle vært godkjent. Eksemplene under viser allikevel at en anafor kan fungere som kortsvar. Vi ser også her en klar parallell i akseptabiliteten til kortsvaret og tilsvarende fulle svar.

(47) A: Gi svar! Hvem er du?

B: **Meg selv**

B1: Jeg_i er meg selv_i

(48) A: Hvem er du redd for?

B: **Meg selv** / *deg selv

B1: Jeg_i er redd for meg selv_i / * Jeg_i er redd for deg selv_i

(49) A: Hvem sier Per Gynt at han er?²⁰

B: Seg selv / *han selv / *meg selv

B1: Han_i sier at han_i er seg selv_i / * Han_i sier at han_i er han selv_i / meg selv_i

(50) A: Hvordan var han da dere møttes?

B: **Høy på seg selv** / *høy på han selv

B1: Han var høy på seg selv (da vi møttes) /

*Han var høy på han selv (da vi møttes)

Dersom det ikke er en større, underliggende struktur, vil disse funnene være mystiske. Ikke-ellipse-teorien har altså to problemer: 1) Forklare hvordan anaforer kan forekomme uten å være bundet av et annet element og 2) forklare hvorfor vi har samsvarsbøying. Det første problemet forsøker Stainton (2006b) å løse ved å hevde at en anafor ikke alltid må være bundet: "I deny that reflexive anaphors always must be licensed by a c-commanding co-indexed NP" (2006b:109). Han argumenterer for at diskursen kan lisensiere anaforene, og refererer til eksemplene *Ditto for himself* og *Here's yet another picture of herself*, hentet fra Pollard & Sag (1992). I disse ytringene er det ingen mulig antesedent, noe som i utgangspunktet skulle gjøre ytringene uakseptable. Disse eksemplene er allikevel ikke overbevisende på norsk: Til forskjell fra engelsk, skiller vi i norsk mellom *han selv* og *seg selv*:

²⁰ Konstruert eksempel

(51) Svendsen_i forteller at også disse sidene er en del av han selv_i/*seg selv_i.

(Tv2.no, 19.08.14)²¹

At setningen over (med *han selv*) er akseptabel, er ikke uventet, ettersom det ikke er snakk om en anafor, men om et pronomen, som *ikke* kan være bundet i sin styringskategori. Som vi ser, vil det ikke være mulig å bytte ut *han selv* med *seg selv* her, en naturlig konsekvens av pronominaler og anaforers komplementære distribusjon. Det samme gjelder en noe fri oversettelse av Pollard & Sags (1992) eksempel:

(52) Her er enda flere bilder av henne selv/*seg selv

I tillegg har vi det refleksive eiendomspronomenet *sin*, som også har anaforisk referanse. Vi kan her observere samme mønster mellom *hans/sin* som mellom *han selv/seg selv*:

(53) A: Hva skal Eirik feire i kveld?

B: **Bursdagen sin** / * bursdagen hans

B1: Han_i skal feire bursdagen sin_i / *Han_i skal feire bursdagen hans_i

(54) A: Hva sa Eirik at vi skulle feire i kveld?²²

B: Bursdagen hans / *bursdagen sin

B1: Han_i sa vi skulle feire bursdagen hans_i / *Han_i sa vi skulle feire bursdagen sin_i

Eksemplene hos Stainton gir dermed ikke støtte for ikke-ellipse-teorien i norsk, ettersom eksemplene inneholder en pronominal og ikke en anafor. For å presentere evidens for ikke-ellipse-teorien måtte vi finne eksempler hvor *seg selv/sin* kan stå ubundet også i fulle setninger. Uten slike eksempler vil man ikke kunne forklare at *seg selv* (eller *sin*) kan stå uten noen større underliggende struktur i kortsvar. Før slike eksempler blir presentert, kan ikke ikke-ellipse-teorien forklare forekomsten av anaforer i kortsvar, og dermed er det ingen grunn til å anta at bindingsprinsipp A ikke gjelder i disse tilfellene.

Det andre problemet er som nevnt kongruens, og hvorfor for eksempel *meg selv* ikke er et akseptert svar på spørsmålet i (49). Dersom vi aksepterer at anaforer kan være ubundet, slik Stainton (2006b) hevder, må vi allikevel forklare hva som sikrer riktig form av anaforen. Ellipse-teorien kan forklare dette med at anaforen kongruerer med sin antesedent, men ikke-ellipse-teori må løse det på en annen måte. Igjen mener Barton at de ulike akseptabilitetsgradene i kortsvar som i (49) handler om pragmatikk og ikke syntaks

²¹ <http://www.tv2.no/a/5921162>

²² (54) er et konstruert eksempel.

(1990:193). *Meg selv* er således et ikke-akseptert svar på (49) fordi anaforen *meg selv* ikke finner noen antesedent i den lingvistiske konteksten. Dette ser i utgangspunktet ikke ut til å være dramatisk forskjellig fra ellipse-modellen som jo også antar en nær kobling mellom svaret og spørsmålet, men den avgjørende forskjellen er at det er pragmatikken som regulerer anaforen hos Barton, mens det er syntaksen som har denne oppgaven hos Merchant. Det må altså bety at det hos Barton er pragmatikken som griper forskjellen også mellom *seg selv* og *han selv* i (49) og (50). Dette er problematisk ettersom forskjellen mellom de to vanligvis er antatt å avhenge av rent syntaktiske, strukturelle forhold. Det er vanskelig å se hvordan generell kunnskap om verden skal kunne skille mellom de to. Dessuten krever Bartons forklaring at pragmatikken får ansvaret for to store områder som vanligvis er antatt å være syntaksens område, både kongruens og binding. Dersom de vanlige mekanismene i vanlige setninger kan gjøre rede for anaforer i kortsvar, ser en slik redefinering av ansvarsområder bare ut til å komplisere systemet unødvendig. Særlig dersom man fortsatt antar at det er syntaksen som regulerer kongruens og binding i fullstendige setninger.

Kortsvarene som er presentert over, ser ut til å følge ellipseteoriens antakelser og oppfører seg på samme måte som sine korresponderende fullstendige setninger. Ikke-ellipseteoriens forklaringsforslag, slik det er presentert i Barton (1990) og Stainton (2006b), har derimot flere store utfordringer. Det ser dermed ut til at ikke-ellipseteorien kommer til kort i sin analyse av kortsvar som inneholder anaforer.

3.1.3 Predikative adjektiv

Adjektiv defineres typisk som en ”ordklasse som betegner egenskaper ved substantiver” (Bordal, 2013, 25. september). Det er interessant å merke seg hvordan definisjonen er basert på adjektivets forhold til en annen konstituent: Adjektivenes avhengighet er altså helt essensiell. Dette gjenspeiles i minimalisme-programmet ved at adjektiv er antatt å ha visse ikke-evaluerte trekk som må evalueres av en nominalfrase, hvis tilsvarende trekk er evaluerte (se figur under). Platzack (2011) bruker nettopp adjektiv for å gjøre rede for ikke-evaluerte trekk, og eksemplifiserer gjennom frasen *vita hästar*:

Medan det är rimligt att säga att numerus er evaluerat hos substantivet är det knappast rimligt att påstå detta om adjektivet: *hästar* syftar på flera individer av arten häst, men *vita* syftar inte på flera vitheter- numerus är inte evaluerat på adjektivet, men är avhängigt av numerus på substantivet (Platzack, 2011:66).

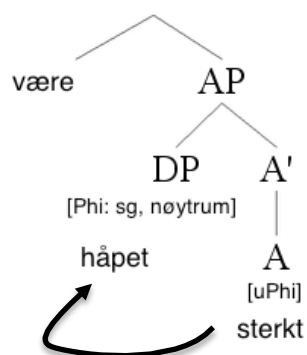
I tillegg til numerus er det vanlig å anta at adjektiv har ikke-evaluert genustrekk som må

evalueres (Hornstein et al., 2005:294). Dette forklarer f.eks. hvorfor **en stort hest* ikke er akseptabel. Dermed vil adjektiv som settes inn i derivasjonen, være antatt å ha visse ikke-evaluerte trekk som må evalueres av et annet element, og for mine predikative adjektiv vil dette elementet være subjektet. Det neste spørsmålet blir da hvordan adjektivets ikke-evaluerte trekk evalueres. Alle mine eksempler inneholder kopula, og jeg vil derfor begrense teorien til å gjelde slike relasjoner. Det er ulike løsninger på hvordan man antar at kopula settes inn, men det viktige er at subjektet og predikatet må stå i en konfigurasjon som tillater at adjektivets ikke-evaluerte trekk blir evaluert. Dette kongruensforholdet gjør at setninger som (55) under er akseptable, mens mangel på samsvar i genus eller numerus gir en uakseptabel setning.

(55) Håpet er sterkt²³ / *Håpet er sterk / *Håpet er sterke

Dersom vi antar at evaluering av trekk skjer gjennom et sonde-mål-forhold, vil en mulig analyse av VPen i setningen *Håpet er sterkt* se ut som i (56) under (før A har evaluert sine trekk). Pilen illustrerer sonde-mål-forholdet²⁴ før evaluering. Dette er en forenklet figur, og jeg vil revurdere analysen av slike setninger i 4.5 under.

(56)

3.1.3.1 Predikative adjektiv i kortsvar

Eksempelene jeg har funnet for adjektiviske kortsvar, inneholder kun predikative adjektiv, og diskusjonen under vil begrense seg til denne typen adjektiv. Jeg vil argumentere for at adjektivene kongruerer med et usynlig, men syntaktisk aktivt subjekt, og bruke dette som støtte for en større struktur. Vi kan allikevel merke oss at dette ikke nødvendigvis behøver å

²³ <http://www.aftenbladet.no/meninger/Hapet-er-sterkt-og-raseriet-oker-3100986.html>

²⁴ Legg merke til at sonde-mål-forholdet her ser ut til å gå oppover i strukturen og ikke nedover, slik jeg beskrev det i 1.3 over.

medføre en full setningsstruktur. Man kan tenke seg en DP der noen leksikalske elementer har blitt slettet, eller en AP, som i (56) over, der DPen er slettet/ikke uttalt. Hovedmålet i dette delkapittelet blir derfor å argumentere for at *noe* er utelatt, mens det er kasus (3.1.1), anaforer (3.1.2) og dessuten det proposisjonelle innholdet (se 3.3 under) som er den viktigste evidensen for en full setningsstruktur.

Dersom kortsvar inneholder et skjult subjekt, skulle man forvente å finne kongruens på adjektivet og dessuten at mangel på en slik kongruens vil gi et uakseptabelt resultat. Følgende eksempler viser nettopp dette, og vi ser at andre former av adjektivet gir et svar som ikke fungerer:

- (57) A: Hvordan er stemningen i tropen?
B: **Veldig god** / *Veldig godt
B1: Stemningen er veldig god / * Stemningen er veldig godt
- (58) A: Hvordan var hun å jobbe med?
B: **Helt fantastisk** / *Helt fantastiske
B1: Hun var helt fantastisk å jobbe med / * Hun var helt fantastiske å jobbe med
- (59) A: Hvordan er du som far?
B: **Ganske streng, men grei** / *ganske strengt, men greit
B1: Jeg er ganske streng, men grei / * Jeg er ganske strengt, men greit.
- (60) A: Hvordan er ditt forhold til Nils Arne Eggen?
B: **Veldig fint** / *veldig fine
B1: Forholdet mitt til han er veldig fint /*veldig fine.
- (61) A: Hvordan er livet som multikunstner?
B: **Travelt** / *travel / *travle
B1: Livet som multikunstner er travelt/*travel /*travle
- (62) A: Hvordan er de å kjøre?
B: **Helt jævlige!** / Helt jævlige
B1: De er helt jævlige å kjøre! / De er helt jævlige å kjøre

Ut fra disse eksemplene kan vi tydelig se en parallell mellom hva som er akseptert som kortsvar, og hva som er akseptert som et fullstendig svar. (62) skiller seg riktig nok ut ved å akseptere både flertall og entall, men det viktige i denne sammenhengen er å legge merke til hvordan kortsvarets og det fullstendige svarets akseptabilitet er sammenfallende. Dette tyder altså på at vi har en større, underliggende struktur.

I kontrast til hva som er antatt å gjelde i vanlige derivasjoner (jf. 3.1.3.), mener Progovac²⁵ (2006:56) at adjektiv i frittstående konstituenten *ikke* har noen trekk som må evalueres. Hun trekker blant annet fram et eksempel fra Bartons (1998) telegrammer, nemlig *very sick*, og sier følgende: ”Since there are no unchecked uninterpretable features in these phrases, these phrases are well-formed syntactic objects, even though they stop short of creating a full sentence (TP)”²⁶. Denne konklusjonen må også være riktig i Barton & Progovac (2005:75), ettersom det ellers vil være vanskelig å se hvilke element som skal kunne evaluere adjektivens ikke-evaluerte trekk. I en endoskeletal modell, slik som Barton & Progovac argumenterer for, må dette bety at leksikonet inneholder én versjon av adjektiv med ikke-evaluerte trekk og én versjon uten slike trekk. Men det virker uøkonomisk og unaturlig at det skal dreie seg om flere varianter av adjektivenes, og det er dessuten uklart hva som avgjør hvilken morfologisk endelse adjektivet skal ha, dersom det ikke er noe subjektet til stede. En løsning kunne være at adjektivet *har* ikke-evaluerte trekk som skal evalueres, men at pragmatikken og konteksten kan evaluere disse. Barton (1990) nevner ikke adjektiv direkte, men ettersom både anaforer og kasus evalueres av pragmatikken, ville det vært en logisk konsekvens at også adjektiv kan godkjennes av pragmatikken. Når det gjelder numerus kunne man tenkt seg en slik løsning, ettersom numerus jo er knyttet til generell kunnskap om verden, ulikt forskjellen mellom *seg selv / han selv*, som vi problematiserte i 3.1.2.1. Genus er derimot mer problematisk. Newmeyer (1983:7) bruker nettopp grammatisk kjønn som evidens for språkets autonomi, altså at språket ikke kommer fra generelle, kognitive evner eller kunnskap om verden. Det følger av dette at generelle, kognitive evner ikke skal kunne evaluere genustrekk. Dessuten vil det, på samme måte som for kasus over, være mystisk hvordan det autonome språkorganet i kompetansemodellen (som altså ikke har tilgang på konteksten), kan velge riktig form på adjektivet: Adjektivet må være markert med riktig bøyning før det blir sendt til pragmatikk-komponenten, og selv om denne pragmatikk-komponenten kan godkjenne APen, skulle man tro at det ofte ble feil bøyning og at den genererte frasen må forkastes. Dette virker svært uøkonomisk. Dermed ser ikke-ellipse-teorien heller ikke ut til å forklare disse kortsvarene på en overbevisende måte.

²⁵ Selv om Progovacs (2006) analyse primært gjelder småsetninger og ikke kortsvar, påpeker Progovac et al. (i etterordet) at analysen ”extends straightforwardly to these data [dvs. kortsvar] as well” (2006:336, min parentes).

²⁶ Vi kan merke oss at det går imot hva Barton (1998) foreslår, ettersom Barton antar at når det er snakk om predikative adjektiv, må vi nødvendigvis anta at adjektivet predikerer over noe, altså at det finnes et subjekt (1998:52).

3.2 Oppsummering konnektivitetseffekter

Vi har nå sett på tre forskjellige fenomen som vi finner i kortsvar, og som er antatt å være regulert eller avhengig av en større struktur enn hva kortsvaret umiddelbart ser ut til å ha. Nominativ kasus er avhengig av en T-projeksjon, anaforer må bindes, og adjektiv må stå til et element som kan evaluere dets numerus- og genustrekk. Slike relasjoner vitner om tilstedeværelsen av elementer som finnes i den syntaktiske strukturen, selv om vi ikke kan se/høre dem. Barton (1990) og Barton & Progovac (2005) er opptatt av at man ikke skal postulere mer struktur enn hva som er nødvendig. Jeg har nå presentert evidens for at det *er* nødvendig å anta en større struktur enn hva ordene i seg selv antyder, ettersom ikke-ellipseteoriens forklaringer på konnektivitetseffektene ikke holder.

3.3 Setningsbetydning

Når det gjelder innholdet i et kortsvar, er det enighet om at betydningen overgår formen, og dette er jo nettopp utgangspunktet for kortsvar-problematikken. Som vi har sett, mener Morgan (1973:721) at det er et "obvious fact that they [dvs. kortsvarene] have the semantic import of full sentences". Dette synspunktet støttes også av Nygård som sier følgende (2013:237): "Obviously, these ellipses express full-fledged propositions, semantically speaking." Der er nettopp denne observasjonen som ifølge Merchant (2004) danner utgangspunktet for ellipse- versus ikke-ellipse-diskusjonen:

[H]ow can we account for the semantically propositional character of what appear to be syntactically less than sentential structures? This question arises, of course, on the usual assumption that syntactically sentential objects like TPs give rise to semantic objects of propositional type which can be used to make assertions, but that syntactic objects like DPs and PPs do not. (Merchant, 2004:662)

Barton (1990) er ikke uenig i at innholdet overgår formen, men som vi har sett, mener hun at det ikke dreier seg om en proposisjon, men en implikasjon. I dette delkapittelet vil jeg først argumentere, med utgangspunkt i Stainton (2005, 2006b) for at det ikke er snakk om en implikasjon, men en proposisjon. Når vi har etablert at det dreier seg om en proposisjon, vil jeg vil vise hvordan ellipse-teorien og ikke-ellipseteorien er uenige om hvor proposisjonen må være uttrykt. I den siste delen av dette kapittelet vil jeg trekke fram Nygårds (2013) analyse, som framstår som et kompromiss mellom de to motstridende teoriene, og som løser både hovedkritikken den elliptiske gir av den ikke-elliptiske og vice versa.

3.3.1 Implikasjon eller proposisjon?

Barton tar utgangspunkt i Grice (1957) sitt skille mellom hva som blir sagt og hva som er ment. Ifølge Grice er en ytring en implikasjon dersom innholdet ”in some sense is within the control of the audience” (Grice, 1957:385). Som vi så i 2.2, mener Barton at det ikke er en avgrenset, bestemt semantisk betydning av et kortsvar. Mottakeren er altså ansvarlig for tolkningen, dermed er det ikke en proposisjon, men en implikasjon. Stainton (2006b:52ff) vedgår at frittstående konstituenten ikke nødvendigvis inneholder en fullt ut bestemt proposisjon, men påpeker at det gjør heller ikke alle fullstendige setninger, og det er ingen grunn til at frittstående konstituenten skal være underlagt strengere krav enn vanlige setninger hva gjelder avgrenset mening. En viss tolkningsfrihet er dermed ikke grunn nok til å anta at noe er implisert, og Stainton argumenterer videre for at frittstående konstituenten er påstander med utgangspunkt i en proposisjon. Dette begrunnes blant annet med konsekvensene en frittstående konstituent har, for eksempel vil en ytring bestående av en frittstående konstituent kunne ha like store juridiske konsekvenser som en fullstendig setning, og den intenderte proposisjonen kan ikke uten videre kanselleres, slik implikasjoner kan (Elugardo & Stainton, 2005:5). Konklusjonen Stainton trekker på bakgrunn av dette, er at ”what is asserted when a subsentence is used communicatively is that proposition which results from minimally adding to the content of the bare phrase actually uttered so as to arrive at a proposition”(2006b:60). Med andre ord tar man utgangspunkt i det som sies, og bygger videre på det ved hjelp av generelle kognitive evner og kunnskap om konteksten. Det vil si at proposisjonen her skapes gjennom pragmatisk berikelse av en XP.

Stainton (2005, 2006b) presenterer evidens for to påstander: a) at (tilsynelatende) frittstående konstituenten kan brukes til å utføre fullverdige talehandlinger, det vil si at ytringens innhold er proposisjonell, viser illokusjonær kraft og er bokstavelig (*literal*, se nærmere forklaring i Stainton, 2006b:49) , og b) for at det ikke trengs noen større struktur enn hva vi ser, altså for en ikke-ellipseteori. Jeg aksepterer Staintons første påstand, og vil i det følgende regne med at det er en uttrykt proposisjon, men, som vi allerede har sett, argumenterer jeg altså mot den andre påstanden.

3.3.2 Syntaktisk eller pragmatisk proposisjon

Dersom frittstående konstituenten ikke må ha en større, skjult syntaktisk struktur for å kunne uttrykke en proposisjon, kan ikke proposisjonen være knyttet til syntaktisk struktur, men må være knyttet til pragmatikken. Staintons forslag er riktig nok ikke helt parallell med Barton

(1990), som antar to delfakulteter i pragmatikken, men felles for dem begge er at ”pragmatics find the ’missing bit’ – decoding does not” (Stainton, 2006b:161)²⁷.

Slik det kommer fram i sitatet fra Merchant (2004:662) under 3.3, mener Merchant derimot at ettersom kortsvaret semantisk sett uttrykker en proposisjon, må denne proposisjonen komme fra den syntaktiske strukturen. Pragmatikkens rolle er her kun å avgjøre referansen til bl.a. pronomen og demonstrativer. Utgangspunktet for denne tankegangen er at LF spesifiserer meningsaspekter, ”insofar as they are linguistically determined” (Chomsky, 1995:21), altså at den semantiske tolkningen bestemmes av den syntaktiske strukturen. Dersom det semantisk sett er en proposisjon, må man ifølge dette resonneret enten a) regne med at det er underliggende, større syntaktisk struktur, og at avbildningen fra syntaks til semantikk skjer på vanlig vis, eller b) regne med at avbildningen skjer på uvanlig vis (f.eks. gjennom pragmatisk berikelse). Etersom alternativ b) krever nye mekanismer og nye forklaringer, antar Merchant at a) er den beste løsningen, og følgelig at det dreier seg om en ellipse. Men dette argumentet holder bare dersom man antar at proposisjonen må være uttrykt senest i LF. Det er i denne sammenheng interessant å merke seg at også Barton (1990) antar at LF avbilder syntaksen direkte, men trekker en annen konklusjon enn Merchant :

[I]f the semantic representation of constituent structures is limited to properties of Logical Form determined by the grammar, then the burden of accounting for the interpretation of independent constituents is shifted from semantics to pragmatics (Barton, 1990:144).

Den setningstolkningen et kort svar får, er følgelig ikke nødvendigvis knyttet til syntaksen og dermed heller ikke til LF, men heller til pragmatikken. Vi har dermed to oppfatninger om hva proposisjonstolkningen kommer av: Enten er den et resultat av en syntaktisk struktur slik Merchant (2004) mener, eller så er den et resultat av pragmatikk, slik Stainton (2005, 2006a, 2006b) og Barton (1990) mener²⁸.

²⁷ Casielles (2006:132) følger en liknende forklaring, når hun, basert på Hausser (1983), argumenterer for at det er spørsmålet og svaret sammen som danner en proposisjon, ikke bare svaret alene. På denne måten bestemmer konteksten og pragmatikken deler av proposisjonen i tillegg til det som sies.

²⁸ Det er også et tredje alternativ, en såkalt semantisk analyse, slik det er presentert i Dalrymple, Shieber og Pereira (1991) og Dalrymple (2005). De antar at det ikke er noen underliggende syntaktisk struktur, men at det fulle meningsinnholdet er uttrykt i LF gjennom en semantisk tolkning av ytringen. Dalrymple et al. (1991) og Dalrymple (2005) fokuserer på *sluicing* og på det Hankamer og Sag (1976) kaller *deep anaphora* (dvs. anaforer som aksepterer ikke-lingvistiske antesedenter). Dette er dermed litt på siden av mitt fokus, selv om en slik analyse kunne ha vært interessant å sett på også for kort svar.

3.3.3 Proposisjon – både pragmatikk og syntaks

Bowers (2001:308) anser predikasjonen for å være en av de mest grunnleggende relasjonene i syntaks og semantikk. Med utgangspunkt i Bowers (1993) argumenterer han for en egen predikasjonsfrase, der de to konstituentene (vanligvis antatt å være subjekt + predikat) som utgjør en proposisjon, blir forent. Predikasjonen er nettopp denne relasjonen mellom de to konstituentene. Predikasjonsfrasen (PrP) inneholder en operator hvis oppgave er å kombinere to element og skape en proposisjon (Nygård, 2013:179). Proposisjonen er dermed direkte knyttet til en syntaktisk operator og den frasen denne projiserer. Gitt denne definisjonen, ser det ut til at pragmatikken ikke kan spille noen rolle i å avgjøre proposisjonen, men at det ene og alene er syntaksens oppgave, i overensstemmelse med Merchants (2004) standpunkt. Det er i denne sammenhengen interessant å se nærmere på Nygårds (2013) analyse. Hun baserer seg på Bowers PrP, men gir pragmatikken en større rolle enn hva Merchant gjør.

Som vi så i 2.3 antar Nygård altså en syntaktisk struktur satt av G-semantikken. Denne strukturen genereres uavhengig av andre kognitive egenskaper og kunnskap om verden. Proposisjonen er her delvis bestemt av strukturen, delvis av konteksten/leksikalsk innhold (S-semantikken). Den G-semantiske strukturen inneholder en operator i PrP, som er utgangspunktet for en proposisjon, men hvis ikke-evaluerte trekk må evalueres. Ordene settes først inn etter at strukturen er laget, og de leksikalske elementene er hentet fra S-semantikken, der man også finner generell kunnskap om verden. De ikke-evaluerte trekkene kan også evalueres av konseptuell informasjon, noe som for eksempel skjer i diskursellipser. Dermed kan man også si at proposisjonen er avhengig av det konseptuelle (S-semantikken) for å få uttrykt en proposisjon. Det er altså ikke slik at proposisjonen enten er syntaktisk eller pragmatisk, men den må være begge deler, delvis syntaktisk og delvis pragmatisk. Dermed kombinerer den eksoskeletale analysen på sett og vis de to motstridende forklaringene på proposisjonstolkningen i kortsvar.

Hvis vi ser bort fra konnektivitetseffektene, er hovedinnvendingen Merchant (2004) har mot ikke-ellipsemodellen at betydningen er proposisjonell og at dette er avhengig av syntaksen, slik det jo er i fullstendige setninger. Dersom proposisjoner vanligvis uttrykkes i syntaks, bør de også uttrykkes i syntaks i disse kortsvarene. I 2.4 så vi på to hovedinnvendinger mot ellipse-teorien, nemlig autonomi, hvordan konteksten kan avgjøre hva som skal uttales i den syntaktiske strukturen, og økonomi, hvorfor man skal generere større strukturer enn hva man ytrer. Den eksoskeletale analysen løser alle innvendingene: Den gir ellipse-teorien medhold i at en proposisjon er avhengig av en større syntaktisk struktur

(jæmfør konklusjonen i 3.1.4), og den gir ikke-ellipse-teorien medhold i at det konseptuelle er med på å avgjøre proposisjonen. Språkets autonomi er bevart i den forstand at G-semantikken er autonom, og her genereres strukturen. Derimot vil ethvert innhold (bortsett fra innholdet som kommer av G-semantikken) være avhengig av informasjon fra S-semantikken, det være seg leksikalske elementer eller generell kunnskap om verden. Her vil vi finne kunnskap om det som ble sagt like før, og det er dette som godkjenner at ikke alle elementer er uttalt. Analysen kan også forsvares økonomisk dersom man legger Levinsons (2000) argumentasjon til grunn: ”inference is cheap, articulation expensive, and thus the design requirements are for a system that maximizes inference” (2000:29). Den G-semantiske strukturen koster oss lite å generere, det er de ikke-fonetisk realiserte elementene som gjør at denne typen ytringer brukes i kontekster hvor man vil økonomisere. Dessuten er det ikke lenger snakk om å slette strukturer man har generert, men heller å ikke sette inn leksikalske element, noe som virker mer økonomisk.

Gitt denne modellen gir det ikke mening å snakke om skille mellom en syntaktisk og en pragmatisk uttrykt proposisjon. Begge trengs i enhver ytring, ikke bare i kortsvar, men også i vanlige setninger. Det kan ikke her være en avkoding av ren, lingvistisk, autonom struktur som gir proposisjonen, men en sammensetning av en strukturell ramme, leksikalsk innsetting og kunnskap om konteksten.

4.0 En eksoskeletal analyse av kortsvar

En viktig fordel med en eksoskeletal modell er altså at den kan forklare ellipser på en mer økonomisk måte, ettersom man ikke lager en struktur som man så sletter, men heller har posisjoner i strukturen som ikke leksikaliseres. Modellen har flere fordeler også for vanlige setninger, blant annet kan den på en enkel måte gjøre greie for hvorfor verbs argumentstruktur ofte er svært fleksibel. Åfarli (2007) argumenterer mot at en argumentstruktur projiserer med utgangspunkt i et innsatt verbs semantiske egenskaper, og mener at det heller dreier seg om et svært begrenset antall semantisk-syntaktiske rammer som verbet settes inn i. Det er altså ikke verbets semantikk som avgjør syntaksen, men syntaksen som avgjør verbets semantikk. Dette kan forklare oppdiktede verb, som i (63), og dessuten verbs fleksible argumentstruktur; (64) og (65) er hentet fra Åfarli (2007:11).

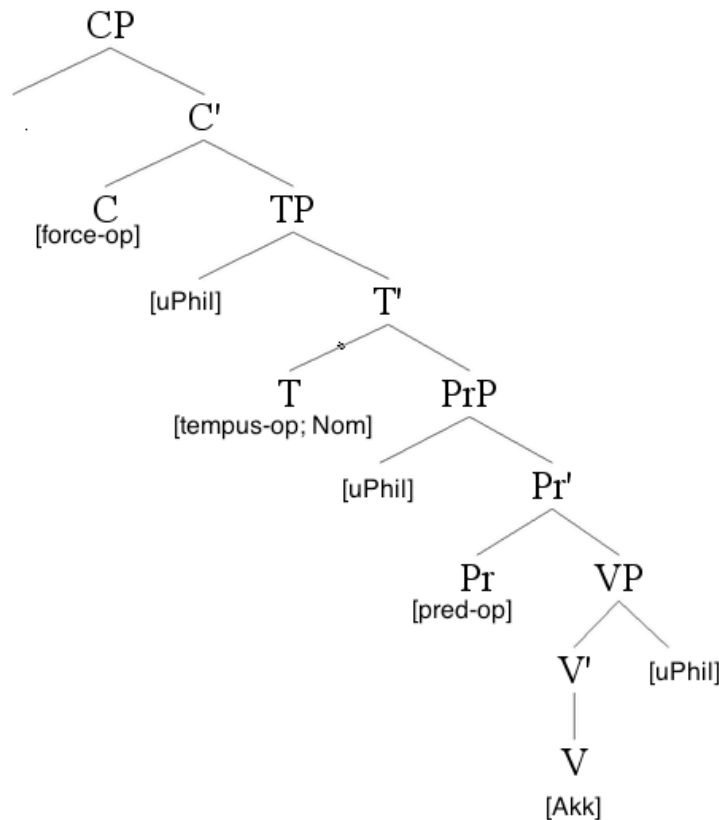
- (63) Nå har jeg hjelpekorpsa i nesten 10 år²⁹
- (64) Per dansa
- (65) Den kvelden danset jeg meg en kjæreste

Åfarli (2007) antar fem rammer for norsk (intransitiv, transitiv, ditransitiv, resultativ og ditransitiv-resultativ ramme), og i (66) under ser vi et eksempel på en transitiv ramme. Jeg vil nå vise derivasjonen av setningen *Han ser meg*, med utgangspunkt i Nygård's eksoskeletale modell (2013:203). Vi begynner først med den G-semantiske rammen³⁰:

²⁹ Hentet fra en kommentar i Facebook-gruppa *Trondheim Røde Kors Hjelpekorps*, 29.02.13

³⁰ uPhi står for ikke-evaluert phi. Når det ikke-evaluerte trekket er blitt evaluert vil det eksempelvis settes opp på følgende måte: [~~u~~Phi: sg, m, 2.pers]

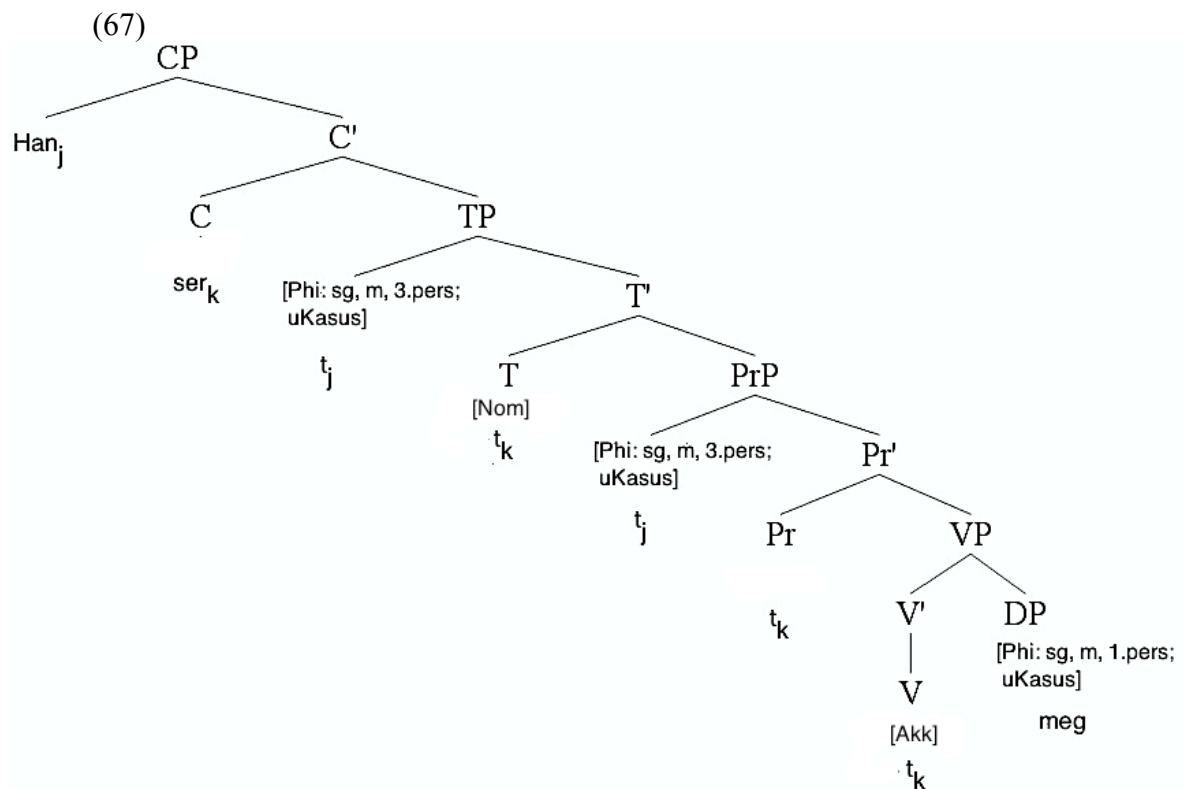
(66)

Force-operatoren tilordner ytringen en illokusjonær kraft, og det er her ytringen får verdi som påstand, ordre eller spørsmål. I T har vi en tempus-operator som tilordner ytringen tempus. Strukturen er antatt å bestå av posisjoner som har ikke-evaluerte trekk, og disse ikke-evaluerte trekkene må evalueres for at en ytring skal være akseptabel. Evalueringen kan skje på ulike måter: a) ved at man setter inn et leksikalsk element, b) på konseptuell basis eller c) gjennom sonde-mål. Leksikalisering og sonde-mål vises i illustrasjonene under, og jeg vil deretter gå nærmere inn på evaluering på konseptuell basis.

Vi kan tenke oss at pronomenet *han* settes inn i en DP-ramme utenfor strukturen. Denne DPen har følgende trekk: [Phi: singular, maskulin, 3. person, uKasus]. DPen settes inn i <spes, CP>, med kopier nedover strukturen, slik at alle relevante posisjoner (<spes, TP> og <spes, PrP>) blir evaluert. *Meg* kan ha følgende trekk: [Phi: sg, m, 1.pers; uKasus]. Den settes inn i <kompl, VP>. Verbet, *ser*, står i C, med kopier i T, Pr og V³¹. Under ser vi strukturen etter leksikalisering, men før intern evaluering av trekk.

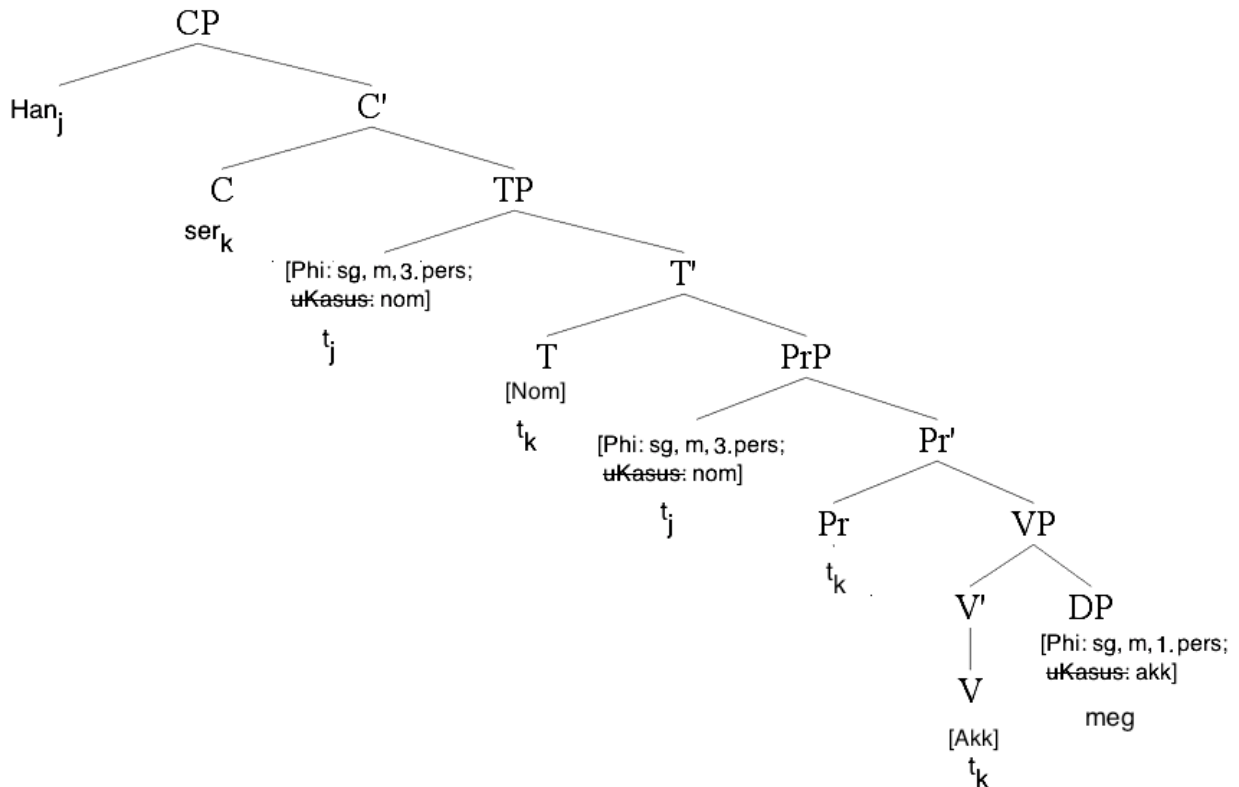
³¹ Jeg antar at verbet i norsk ikke bærer ikke-evaluerte phi-trekk, men merk at i for eksempel engelsk, der verb og subjekt kongruerer, må man anta at også verbet er knyttet til ikke-evaluerte phi-trekk.

Deretter evaluerer subjekts-DP en sitt ikke-evaluerte kasustrekk mot verbets Nom-trekk, og objekts-DP en evaluerer sitt ikke-evaluerte kasustrekk mot verbets Akk-trekk. Jeg vil altså anta, parallelt med hva vi så i 3.1.1, at T tilordner nominativ kasus, V akkusativ kasus og i tillegg at også P er en akkusativ-tilordner i standard norsk³².

³² Ettersom jeg kun behandler strukturell kasus her, byr ikke kasus på store utfordringer. Vi kan allikevel merke oss at kasus kan se ut til å være en utfordring for den eksoskeletale modellen: Leksikalske elementer er her antatt å ikke ha noen grammatiske egenskaper i seg selv, men får det først tilført når de settes inn i en struktur (Borer, 2005:11). Allikevel finner vi i noen språk verb hvis subjekt må stå i akkusativ (f.eks. islandske *vantar*, 'mangler', Åfarli & Eide, 2003:153). Her virker det som det er verbet som avgjør strukturen og ikke omvendt.

(68) Etter intern evaluering av trekk.

I tillegg til leksikalisering og sonde-mål-evaluering kan posisjonene som nevnt evalueres av konteksten. Dette skjer på følgende måte: Spørsmålet inneholder ulike konstituentene, og disse konstituentene er langt fremme i bevisstheten, både for mottakeren og avsenderen av spørsmålet. Når mottakeren av spørsmålet deretter skal konstruere et svar, begynner han med en G-semantisk ramme. Denne G-semantiske rammen har posisjoner som må evalueres. I stedet for leksikalisering kan taleren bruke konstituentene fra spørsmålet, som er svært diskursprominent, til å evaluere posisjonene. Det er altså snakk om evaluering på konseptuell basis, det vil si at taleren har tilgang på konstituentene fra spørsmålets trekkmatrise, og kan la denne kontekstkunnskapen evaluere posisjonene. Når posisjonene er evaluert, kan de igjen inngå i en sonde-mål-relasjon. Forklaringen på konnektivitetseffektene fra kapittel 3 er altså at man gjennom tilgang på den språklige konteksten har evaluert trekkene til posisjonene i treet, og at disse deretter kan virke inn på leksikaliserede element via et sonde-mål-forhold.

Nygård (2013) viser, som vi så i 2.3, til både semantiske og syntaktiske restriksjoner på diskursellipsene. De semantiske restriksjonene gjelder gjenfinnbarhet i konteksten og "the more discourse-prominent an element is, the easier it is to elide it" (2013:250). Dette gjelder også for kortsvar. Når det gjelder den syntaktiske restriksjonen i diskursellipse, som altså er knyttet til C-domenet, er det klart at det i kortsvar ikke bare er C-domenet som berøres. Dette

kan vi koble til Nygårds observasjon om at ”contextual influence can occasionally overrule structural requirements” (2013:241). Jeg vil anta at dette er tilfellet i kortsvar: Spørsmålet er så framtreddende i konteksten at de syntaktiske kravene overstyrer. Betyr det at man kan utelate hva man vil i et kortsvar, så lenge det står i spørsmålet? I utgangspunktet ser svaret på dette ut til å være ”ja”, ettersom spørsmålet er så framtreddende i konteksten og man kan utelate det som er diskursprominent. Det som erstatter hv-konstituenten, må derimot leksikaliseres. Vi kan også snu på spørsmålet og spørre: Kan man legge til hva man vil i et kortsvar, eller må man begrense seg til en konstituent som tilsvarer hv-ordet? Kan man legge til flere ledd hvor som helst? Jeg vil diskutere dette nærmere i 4.2.

Jeg fortsetter i dette kapitlet med å diskutere mulige strategier for å produsere kortsvar, før jeg diskuterer hvorvidt vi bør anta en tematisering av kortsvarskonstituenten, slik Merchant (2004) argumenterer for. Jeg vil deretter presentere analysen for kortsvar med kasus (4.3), kortsvar med anaforer (4.4), og til slutt kortsvar med adjektiv (4.5). Alle nye akseptabilitetsvurderinger i 4.1 og 4.2 er basert på både mine og mine informanternes vurderinger. Akseptabilitetsvurderingene i kapittel 4.4 er derimot kun basert på introspeksjon.

4.1 Strukturelle strategier

Når noen skal svare på et spørsmål, kan man benytte seg av flere strategier. Hvis man får spørsmålet *Hvem er etter Ramsey*, er det for eksempel ingenting i veien for å peke på Ola, eller å svare *Vi slutter klokka fem*, for å signalisere at det ikke er noen som skal i ilden etter Ramsey. Taleren står altså fritt til å selv velge et svar, men det er noen svarstrukturer jeg vil påstå er mer *økonomiske* enn andre: Hvis det er slik at man avkoder ytringer gjennom en rekonstruering av ytringens syntaktiske struktur, må mottakeren av en ytring både kunne rekonstruere de leksikalske elementene, men også den syntaktiske strukturen. For å kommunisere effektivt og økonomisk kan vi tenke oss at den som produserer svaret i så stor grad som mulig benytter seg av det som kan underforstås. Ettersom både mottaker og avsender av spørsmålet har tilgang på spørsmålets konstituent og spørsmålets struktur, er dette svært prominent delt kunnskap. Derfor vil det være strategisk og mer økonomisk å bruke så mye av strukturen og konstituentene i spørsmålet som mulig, slik vi ser i B1, B2 og B3 under. Det vil også være økonomisk å velge en struktur som er typisk, og dermed forventet, som svar på den aktuelle typen spørsmål: Jo mer typisk den er, jo lettere vil den kunne underforstås. Hv-spørsmål vil typisk besvares med en struktur hvor den nye informasjonen

blir oppfattet som fokus. Vi kan derfor se for oss at taleren vil benytte seg av en fokusstrategi i svarets struktur. Alle de tre konstruksjonene under er typiske og svært naturlige svar på hv-spørsmål, og i alle oppfattes *deg* som fokus. I tillegg nyttiggjør alle seg (i ulik grad) av spørsmålets konstituenten og struktur.

(69) A: Hvem elsker du?

B1: Jeg elsker *deg* / B2: *Deg* elsker jeg / B3: Det er *deg* (jeg elsker)

Jeg vil under primært konsentrere meg om konstruksjonen i B2 og B3, men det er allikevel logisk at også B1 svarer til en mulig, underliggende struktur for kort svar. Jeg vil anta denne strukturen i min analyse for kort svar med adjektiv, og kommer derfor tilbake til den i 4.5.

I den første strategien man kan bruke, B2, benytter man seg mest mulig av spørsmålets struktur: Man lager en struktur som er helt lik spørsmålsstrukturen, som jo allerede er aktivert når man avkoder spørsmålet. I spørsmålet står hv-ordet i <spes, CP>, og kortvars-konstituenten opptar i svaret den samme plassen. Dette blir forklart nærmere i 4.2 under. Kortsvarets struktur vil ha den samme VP-rammen, de samme posisjonene for adjungerte konstituenten og de samme funksjonelle kategoriene. Strukturens posisjoner er ikke evaluerte, og taleren, som har vært syntaktisk økonomisk ved å gjenbruke strukturen, kan videre spare tid og krefter på å la spørsmålskonstituentene evaluere de ulike posisjonene gjennom konteksten. Det eneste elementet som ikke kan evalueres av konteksten er hv-ordet, og dette må derfor leksikaliseres. I tillegg vil personen som ytrer spørsmålet kunne endre personlige pronomen fra *du* til *jeg* (som i (70)), *din* til *min* osv. Dette følger naturlig av hva som kan underforstås ved hjelp av den felles kunnskapen de som snakker sammen har om konteksten. Denne første strategien er altså en slags *kopiering* av den G-semantiske strukturen, og jeg vil referere til den som G-kopi.

(70) A: Hva gjør du?

B: Lekser gjør jeg.

Når spørsmålet i (70) har blitt ytret, har både person A og B strukturen aktivert, og det virker derfor økonomisk å bruke dette struktur-skjelettet på nytt. Vi kan også ha mer komplekse strukturer enn i (70)³³:

(71) A: Hvem var du sammen med på fjellet for tre år siden, da vi møttes for å spise elgsteik hjemme hos tanta til Kristin?

B: Kona mi ~~var jeg sammen med på fjellet for tre år siden, da vi møttes for å spise elgsteik hjemme hos tanta til Kristin.~~

Når det dreier seg om en så kompleks struktur som den i (71), virker det i utgangspunktet

³³ Eksemplene (70) og (71) er begge konstruerte.

uøkonomisk å kopiere hele strukturen. Men det kan allikevel tenkes at når den G-semantiske strukturen er tilgjengelig og fremtredende i den lingvistiske konteksten, så er det mer økonomisk å kopiere den gamle enn å lage en ny, enklere syntaktisk ramme. De komplekse konstituentene vi finner i spørsmålet ”svirrer rundt” og kan enkelt brukes til å evaluere posisjonene i den aktiverte rammen. Dermed er det eneste som kreves av innsetting å erstatte spørreordet med en svarkonstituent. Gjennom G-kopi kan vi forklare konnektivitetseffekter og den proposisjonelle tolkningen en ytring får på en enkel måte. Strategien blir derimot utfordret av noen av mine kortsvareksemples, nemlig kortsvar med kasus, der vi i enkelte tilfeller aksepterer former av pronomenet som ikke svarer til den fullstendige setningen:

(72) A: Hvem får skylda?

B: Meg / Jeg

B1: *Meg får skylda / Jeg får skylda

Jeg argumenterte i 3.1.1.1 mot en default kasus-analyse, men påpekte også at slike eksempler ser ut til å være en utfordring for ellipse-teorien. Det er her viktig å merke seg at den kasusvariasjonen vi ser i (72) ikke bare finnes i kortsvar, men også etter kopula: *NRG* skriver at ”[i] funksjon som subjektspredikativ kan en bruke enten nominativ eller akkusativ” (Faarlund et al., 1997:319). Postkopulær kasusvariasjonen er også tema for Sigurdsson (2006), og her blir det påpekt at det er individuell variasjon over hvilken kasus man aksepterer (2006:15fn.). En slik individuell variasjon stemmer også godt overens med de varierende akseptabilitetsvurderingene av svarene i gruppe B i 3.1.1.1. Jeg vil derfor anta at når noen aksepterer *meg* som svar på (72) over, så er det ikke på grunn av akkusativs default-status, men at den større underliggende strukturen inneholder et kopla. Jeg vil derfor anta at vi har enda en mulig strategi, der vi har i hvert fall har et formelt subjekt + kopula, altså *det er/var X³⁴*, jf. B3 over. I *NRG* kan vi se en liknende analyse for et tenkt kortsvar *Nils*, som svar på spørsmål om hvem som er på kjøkkenet: ”Om ein skal sjå på ytringa *Nils* i ein slik samanheng som ei forkorta setning, er likevel ikkje *Nils* subjekt i setninga. *Nils* er forkorting av f.eks. *Det er Nils*.” (Faarlund et al., 1997:692). I så fall vil kasusvariasjonen i (72) være koblet til den postkopulære posisjonen DPen står i, og vi kan dermed trekke en parallell fra kortsvaret til en tilsvarende fullstendig setning:

³⁴ Denne analysen likner på Merchants (2004:724) såkalte *limited ellipsis*-strategi, der han regner med at *this/that is/was* er utelatt. Hans analyse dreier seg primært om frittstående konstituenten uten antesedent, og han antar som vi ser et referensielt subjekt. Han antar videre at når noe i konteksten er fremtredende, så vil selv den ikke-lingvistiske konteksten kunne lisensiere *this/that*. Dette likner nettopp på kontekst-evaluering i eksoskeletale modeller.

(73) A: Hvem får skylda?

B: Det er meg/jeg

Hvordan kan vi forklare at en slik struktur (*det er*) er tilgjengelig? I Nygårds diskursellipser er bortfall av ekspletivt subjekt og kopula særlig frekvent. Nygård argumenterer med at dette skyldes at disse elementene ikke tilfører noe semantikk til ytringen, men er til stede for å oppfylle krav fra strukturen (2013:188). Deres oppgave er altså å gjøre strukturen synlig. Det er således ingen semantikk som forsvinner når *det+er* ikke er leksikalsk realisert, og strukturen er dermed gjenfinnbar på grunn av den delte kunnskapen om at en ytring må ha en struktur med subjekt og verbal. Denne enkle strukturen ser derimot ut til å gi noen utfordringer:

(74) A: Hva gjør du?

B: ?Det er lekser

C: *Det er fotball

Også B er kanskje et litt unaturlig svar på A, men den største utfordringen her er å forklare forskjellen i akseptabilitet mellom B og C. Mitt forslag er at C ikke er akseptabel fordi det ikke heter *å gjøre fotball*, mens det derimot heter *å gjøre lekser*. Spørsmålet blir da hvordan denne forskjellen kommer fram. Det er mulig at det egentlig dreier seg om en større struktur, nemlig en såkalt utbrytning³⁵ av typen *det er X som + spørsmålet*:

(75) A: Hva gjør du?

B: Det er lekser (jeg gjør)

C: ??Det er fotball jeg gjør

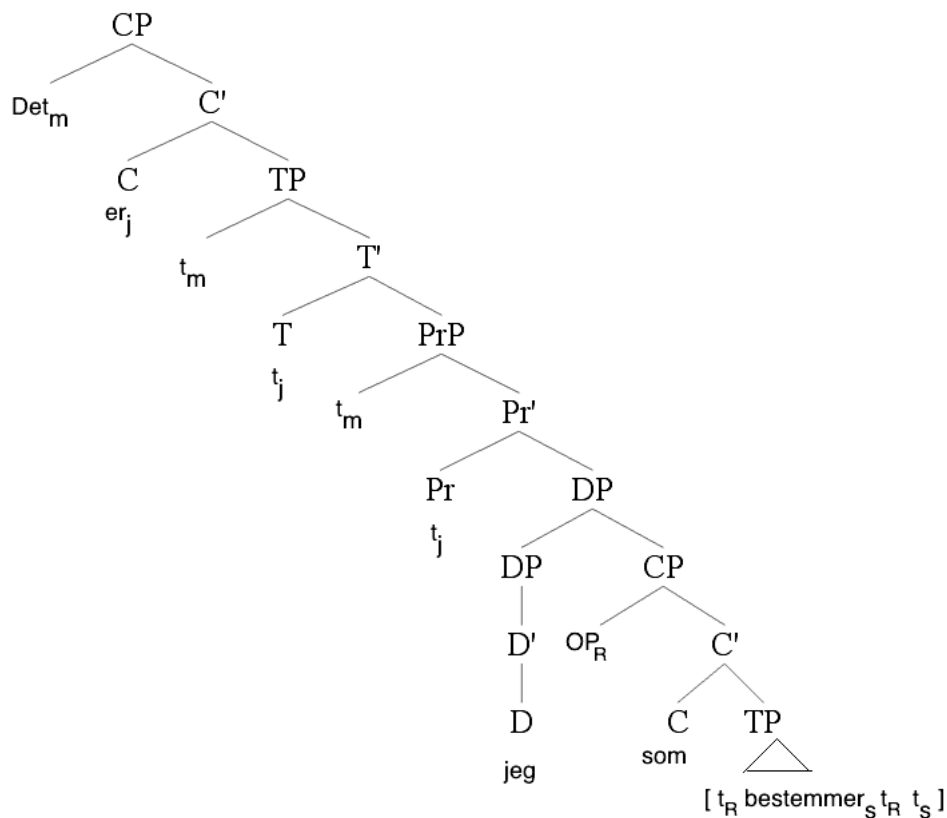
Utbrytning brukes typisk for å uttrykke fokus, og er dermed ikke en uventet strategi når man skal svare på et hv-spørsmål. I tillegg kan man gjenbruke store deler av spørsmålets struktur i relativsetningen og la spørsmålets konstituentene evaluere posisjonene. Når vi antar en slik større struktur, er det muligens også lettere å forklare hvorfor noen setninger aksepterer kasusvariasjon, mens andre ikke gjør det. Også når det gjelder anaforer i kortsvar, vil det være nødvendig å anta en større syntaktisk struktur på grunn av binding. Jeg vil diskutere dette nærmere i delkapittel 4.3 og 4.4 under.

Det er flere måter å analysere utbrytningskonstruksjoner på, og det er ulike syn på hva

³⁵ Casielles (2006:135) viser til at også Culicover og Jackendoff (2005) påpeker likheter mellom konnektivitetseffekter i kortsvar og i utbrytningsstrukturer. Hun trekker også fram en anonym lesers forslag om å analysere kortsvarene som utbrytningsstrukturer, men mener en slik analyse vil møte mange av de samme problemene Merchants analyse gjør. Blant annet at "children would have to acquire clefts (...) before they are able to produce short answers"(2006:139).

som er den beste.³⁶ Jeg vil her ta utgangspunkt i McCawleys analyse (1998:463ff). Han antar en struktur som likner relativsetninger, der den utbrutte konstituenten og den relativaktige setningen står i en søsterkonfigurasjon. Som-setningen er også antatt å ha en lik struktur som relativsetninger, og jeg vil derfor anta en intern struktur med en operator i <spes, CP> og en mulig realisert *som* i C, jamfør Åfarli & Eide (2003:271ff). McCawley sier ikke eksplisitt om verbet og subjektet har semantisk verdi eller ikke, og Hartmann og Veenstra (2013:20) påpeker at ulike analyser tillegger verb + SU ulik semantisk verdi. Dersom det faktisk dreier seg om kopula og ekspletivt subjekt, vil ikke utbrytningsstrukturen ha noen annen semantisk betydning enn hva tilsvarende kortsvar generert gjennom G-kopi vil ha. Alternativt kan man også anta at subjektet refererer tilbake til relativsetningen (jamfør bl.a. Hedberg (2000); Reeve (2011)): Heller ikke her tilføres noe ekstra semantikk ”utenfra” og det er dermed ikke nødvendigvis noen betydelig semantisk forskjell mellom G-kopi og utbrytning. Nøyaktig hva subjektets status er, er slik jeg ser det, ikke viktig i denne sammenhengen, men jeg vil anta at det dreier seg om et ikke-referensielt subjekt. Jeg vil også anta en predikatsoperator, og parallelt med hva som skjer i vanlige setninger med kopula, blir kopula satt direkte inn i Pr. Jeg vil komme nærmere inn på denne analysen i 4.3, men figuren under viser den fulle strukturen til ytringen *Det er jeg som bestemmer*:

³⁶ Hartmann og Veenstra (2013:9f) gir en systematisk gjennomgang av de ulike analysene.

4.2 Flytting og adjungering

Merchant (2004) antar, som vi har sett, flytting av svarkonstituenten til den øverste posisjonen i treet. Dette baserer han både på den fokale naturen til kortsvaret, og dessuten preposisjonstranding (se 2.1). Han antar en egen fokus-projeksjon (FP) over <spes, CP> og mener at kortsvaret opptar denne posisjonen. Dette er en interessant parallell til noen analyser av utbrytning, for eksempel É. Kiss (1999), som også antar en FP-frase over relativsetningens CP. Det er ikke overraskende at en FP har blitt foreslått for begge strukturer, ettersom begge strukturene nettopp er strategier for å uttrykke fokus, slik vi påpekte over. Jeg vil her ikke regne med et kompleks C-domene, men anta at fokus kan forekomme i andre posisjoner enn i <spes,FP>. Dette er allikevel ikke et avgjørende aspekt ved min analyse, og jeg er åpen for at det kan dreie seg om en FP i begge strukturer. Jeg vil under se nærmere på om flyttingsanalysen stemmer overens med norske kortsvar. Eksemplene under med adjungerte adverbialer, (76) og (78), småsetninger, (81), og ekstra argumenter, (83), er alle konstruerte eksempler. Som nevnt i 1.1, kan det være like interessant å se hvorfor visse strukturer ikke er akseptert som kortsvar, og diskusjonen under forsøker nettopp å svare på dette.

Kort svar ser ofte ut til å være påtvunget en konstituentlesning, noe som stemmer overens med at det dreier seg om flytting til øverste posisjon: Det er plass til kun én konstituent i <spes, CP>. Dette kan forklare hvorfor (76) B virker unaturlig.

- (76) A: Hvem skal du møte?
B: ??Petter klokka tolv
B1: Jeg skal møte Petter klokka tolv
B2: *Petter klokka tolv skal jeg møte

På samme vis kan vi observere at mens (77) er tvetydig, ser det ikke ut til at (78)B er det. I (78) C tvinger vi fram en lesning med to konstituent, et kort svar som i beste fall er noe unaturlig.

- (77) Han ser på gutten med kikkerten
(78) A: Hva ser han på?
B: Gutten med kikkerten
C: ??Gutten med kikkerten sin

Dette følger altså logisk av Merchants analyse med flytting til <spes, CP>:

- (79) *Gutten med kikkerten sin ser han på.

Man kan innvende at heller ikke *Jeg skal møte Petter klokka tolv* er et helt akseptabelt svar på spørsmålet *Hvem skal du møte*, ettersom man legger til mer informasjon enn hva det blir spurt om. A ønsker å vite HVEM, og dersom man legger til NÅR, kan det være i konflikt med Grice sin kvantitetsmaksime (1975):

- (80) Make your contribution as informative as is required
Do not make you contribution more informative than is required.

Det er sannsynlig at slike pragmatiske forhold også spiller inn, men det er allikevel påfallende at (76)B er mer akseptabel dersom man legger inn en liten pause mellom *Petter* og *klokka tolv*. Dersom man legger inn en slik pause i *Gutten- med kikkerten sin*, ser også denne ut til å bli mer akseptabel. Dette tyder på at en større oppdeling av strukturen, en lesning som ikke impliserer at det er én konstituent, hjelper på akseptabiliteten. I så fall kan dette se ut til at det dreier seg om struktur og ikke om pragmatikk.

Det er derimot en annen konstruksjon, som ser ut til å være enda mindre akseptabel som kort svar enn adjungerte adverbialer, nemlig småsetninger³⁷. Her vil heller ikke en innlagt

³⁷ Barton(1991:203) aksepterer småsetninger som svar i engelsk:

- 1) A: What does John want?
B: Mary to leave

pause hjelpe. Det er særlig interessant å merke seg her at tilsvarende at-setning er OK:

- (81) A: Hva så han?
B: ??/*Deg bade
C: At du badet

Semantisk sett er det ikke forskjell på de to³⁸, men dersom vi tematiserer kortsvaret, ser vi et liknende mønster:

- (82) A: Hva så han?
B: ??/* Deg bade så han
C: At du badet så han

Det samme gjelder strukturer hvor man legger til et argument:

- (83) A: Hva kjøpte han?
B: ??/*Kona si en bil³⁹
B1: *Kona si en bil kjøpte han
C: En bil til kona si
C1: En bil til kona si kjøpte han

I C1 tolkes det hele som en konstituent, og vi kan erstatte den fokuserte frasen med *det kjøpte han*. Det er heller ikke her noen betydelig semantisk forskjell mellom B og C, men heller en strukturell forskjell. Disse eksemplene kan altså igjen tyde på at det er noe som står i <spes, CP>, slik Merchant foreslår.

For å tilpasse Merchants analyse til min eksoskeletale modell, er det noen endringer vi kan gjøre. For det første antar Merchant at C-kjernen bærer et trekk E som gjør at komplementet til C ikke uttales. Dette får for ham en velkommen konsekvens ved at det alltid er en konstituent som slettes. Dette er ikke et problem for min analyse, ettersom det ikke er snakk om sletting av struktur, men mangel på innsetting. I tillegg, dersom vi antar at C i vanlige ytringer bærer et ikke evaluert finitt-trekk som krever flytting til C, må vi enten anta at E-trekket kan evaluere disse trekkene, eller at C-posisjonen har en annen struktur enn i vanlige setninger. Ingen av disse er ideelle, og jeg vil heller anta at C-posisjonen er lik den vi finner i fullstendige setninger, og at det ikke finnes noe trekk E. I forrige avsnitt presenterte jeg strategien G-kopi, og det er nettopp denne strategien jeg vil anta typisk brukes i slike tilfeller. I alle mine presenterte spørsmål har vi et spørreord (*hvordan, hvem, hva*), og slike

³⁸ I noen tilfeller kan det se ut til at det faktisk er en semantisk forskjell mellom de to, men jeg vil ikke gå videre inn på dette, da det ikke er relevant for argumentasjonen over.

³⁹ Vanskeligheten med å akseptere denne ytringen kan også handle om *parsing*: Vi hører frasen *kona si* og den første tanken er at det er dette som blir kjøpt.

hv-konstituenten er antatt å stå i <spes, CP> (Adger, 2003:283). Når vi har G-kopiert strukturen til spørsmålet, lar vi alle konstituenten i spørsmålet evaluere sine posisjoner i svarets G-semantiske struktur. Unntaket er selvsagt hv-konstituenten, som er eneste nye informasjon og som må leksikaliseres, og dessuten endring av eventuelle referensielle ord som *meg/deg* osv. Det er altså ikke snakk om *flytting* av konstituenten, men snarere leksikalisering av hv-konstituentens erstatter, og denne opptar samme posisjon som den tilsvarende konstituenten i spørsmålet.

(84) [[_{CP} Hvem_j [_C venter_k]] [_{TP} vi_i [_T t_k]] [_{PrP} t_i t_k [_{PP} på t_j]]]

(85) [[_{CP} Deg_j [_C venter_k]] [_{TP} vi_i [_T t_k]] [_{PrP} t_i t_k [_{PP} på t_j]]]⁴⁰

Dersom denne analysen stemmer, hvordan kan vi forstå at det virker lettere å akseptere adjungerte adverbialer, som i (76), enn for småsetninger eller ekstra argumenter i svaret, slik vi så over i (81), (82) og (83)? Jeg vil foreslå følgende forklaring: Spørsmålet *Hva kjøpte han* består av en transitiv VP-ramme. Når spørsmålet G-kopieres, kopieres altså også den transitive VP-rammen. Dersom svaret derimot inneholder et indirekte objekt, vil ikke dette objektet passe inn i den kopierte rammen. Det vil ikke være noen posisjon det kan fylle, og svaret vil dermed virke unaturlig. Også spørsmålet *Hva hørte han* har en transitivramme, og forventer et nominalt objekt. Dette kan enten være en DP (f.eks *musikken*) eller en CP (f.eks *at du ...*), men det kan ikke være en småsetning, vanligvis antatt å bestå av en VP.

Adverbialer adjungeres derimot til en fast ramme, og kanskje kan de dermed lettere legges til i en allerede satt G-semantisk struktur. Dette kan i så fall forklare forskjellen mellom akseptabiliteten av ekstra argumenter og ekstra adverbialer i kortsvaret.

Betyr dette at vi kan anta en struktur hvor en konstituent er leksikalisert i <spes, CP>, mens et nytt argument eller et adverbial er adjungert lengere nede i strukturen og leksikalisert? Merchants analyse trenger ikke svare på dette, ettersom man der sletter hele komplementet til C, men for min analyse krever det en forklaring. Utfra hva vi så i (76) og (78), kan vi formulere følgende forslag: *Adverbialer kan ikke adjungeres til svaret, med mindre man legger inn en pause som markerer at det dreier seg om mer enn én konstituent.* Dette forslaget utfordres derimot av adjungerte setningsadverbial, som er svært hyppige i kortsvar. Mens B under krever en pause etter *jeg*, gjelder dette ikke for C⁴¹:

⁴⁰ Posisjonene i kursiv sjekkes av konteksten, mens *deg* leksikaliseres.

⁴¹ (86) er et konstruert eksempel.

- (86) A: Hvem får fri i morgen?
 B: */? Jeg etter klokka tolv
 C: Sannsynligvis/ikke/kanskje jeg

Kort svar av typen *sannsynligvis meg, ikke Petter, kanskje Kari* osv. er allerede kjent som et problem (Morgan, 1973:747, Merchant, 2004:711, Barton, 2006:26), og fungerer fullt ut som svar. Et SAs oppgave er typisk å modifisere eller beskrive hele setningsinnholdet (Faarlund et al., 1997:807). Det er altså fra et pragmatisk synspunkt ikke overraskende at vi ofte finner adjungerte SA, ettersom de er direkte relevante for svaret. Men slike strukturer ser derimot ut til å være en generell utfordring for <spes, CP>-analysen: De er akseptable som kort svar, men de er ikke akseptable i de tilsvarende setningssvarene:

- (87) *Sannsynligvis jeg får fri i morgen

Vi må da svare på to spørsmål: 1) Hvorfor behøver vi ikke å legge inn en pause mellom SA og svarkonstituenten? 2) Hvordan kan vi forklare at (87) ikke er akseptabel når (86)C er det? For å ta det siste først: Jeg mener at disse dataene ikke behøver å bety at flytting ikke forekommer. Jeg vil heller anta at det her dreier seg om en annen underliggende struktur enn den vi finner i G-kopi, nemlig utbrytning (jf. B3):

- (88) Det er sannsynligvis jeg/meg som får fri i morgen.

Det passer også fint overens med den mulige vekslingen i *jeg/meg* som vi ser i dette eksempelet. I tillegg kan vi legge merke til at det utbrutte leddet typisk får konstituentlesning og at akseptabiliteten for predikatsadverbialer, småsetninger eller ekstra argumenter (81)-(83), i disse posisjonene er lik hva vi kan observere i kort svar.

- (89) *Det var kona si en bil han kjøpte
 (90) *Det var deg rope han hørte
 (91) *Det er Petter klokka tolv jeg skal møte.

Når det gjelder spørsmål 1, kan vi se at til forskjell fra (89) - (91), vil ikke setningsadverbialet og det utbrutte leddet kunne oppfattes som én konstituent: SA er typisk antatt adjungert til T', og vi ser tydelig at det ikke dreier seg om én konstituent dersom vi bruker et sammensatt verb:

- (92) Det vil sannsynligvis være jeg/meg som får fri i morgen

Vi kan dermed konkludere med at adverbialer *kan* legges til, så lenge det er klart at dette adverbialet ikke står i fokusposisjon. For et SA følger dette naturlig av dets vanlige posisjon og behøver derfor ingen prosodisk utskilling, men for at et predikatsadverbial skal være akseptert, må det altså legges inn i pause som markerer at denne konstituenten ikke står i

fokusposisjonen.

En kritikk av denne analysen med to ulike strategier, er at det er lite sannsynlig at kortsvarene *ikke jeg* og *jeg* skal ha så ulik struktur, der den første har en underliggende utbrytningsstruktur og den andre har en G-kopi-struktur. Dette *er* problematisk, og kanskje kan det være et tegn på at ingen av disse kortsvarene benytter seg av en ren G-kopi, men er begge utbrytningskonstruksjoner. Det er, slik jeg ser, det ingenting i veien for å anta dette.

Men da vil vi kanskje spørre: Hvorfor må vi anta at vi har to strategier? I

utbrytningsstrukturen vil jo hele setningen være til stede, dermed vil nominativ kunne tilordnes, anaforer bindes og ulike mekanismer vil kunne operere på vanlig vis. Det er heller ikke noe semantikk som legges til ved at vi velger utbrytning: Det utbrutte leddet er fokalt, men det er det også når det flyttes fram til <spes, CP>. Det ser altså ikke ut til å være noe av eksplanatorisk betydning som går tapt dersom det bare finnes én strategi, og vi vil også se under at det kan virke overflødig å ha to strategier. Ettersom de fleste typer kortsvar, med unntak av pronomen, heller ikke vil vise noen form-forskjell i de to ulike strategiene, er det vanskelig å gi evidens for at begge strategier alltid er tilgjengelig. Jeg vil allikevel anta at utbrytning ikke er eneste tilgjengelige strategi, men at man har valgfrihet til å velge den strukturen man vil. Dette støttes av det faktum at predikative adjektiv ikke kan inngå i utbrytning, noe jeg vil komme tilbake til i 4.5 under:

(93) A: Hvordan er ditt forhold til Nils Arne Eggen?

B: Veldig fint

B1: ??Det er veldig fint (som) mitt forhold til Nils Arne Eggen er.

For å konkludere vil jeg altså regne med at i de tilfellene hvor G-kopi er brukt, så vil svarkonstituenten stå i <spes, CP> og vi vil ikke kunne bruke denne strategien dersom vi vil legge til et SA. Når utbrytning er brukt, kan vi derimot legge til SA. Det er også tilfeller hvor det ikke ser ut til å være flytting til <spes, CP> eller utbrytning, og da vil jeg anta den tredje muligheten presentert i 4.1, nemlig umarkerte svarstrukturer som B1 over (se diskusjon i 4.5).

4.3 Analyse av kortsvar med kasus

Vi har allerede vært inne på analysen av kortsvar med pronomen flere ganger. Jeg vil altså analysere disse kortsvarene som enten G-kopi- eller utbrytningsstrukturer, og jeg vil anta at begge strategier er tilgjengelige når vi produserer et kortsvar. Over delte vi eksemplene opp i to ulike grupper, A og B, der gruppe A kun aksepterte akkusativ i svaret, det vil si den kasusen som tilsvarte hv-ordets funksjon i spørsmålet, mens gruppe B, hvis tilsvarende hv-ord

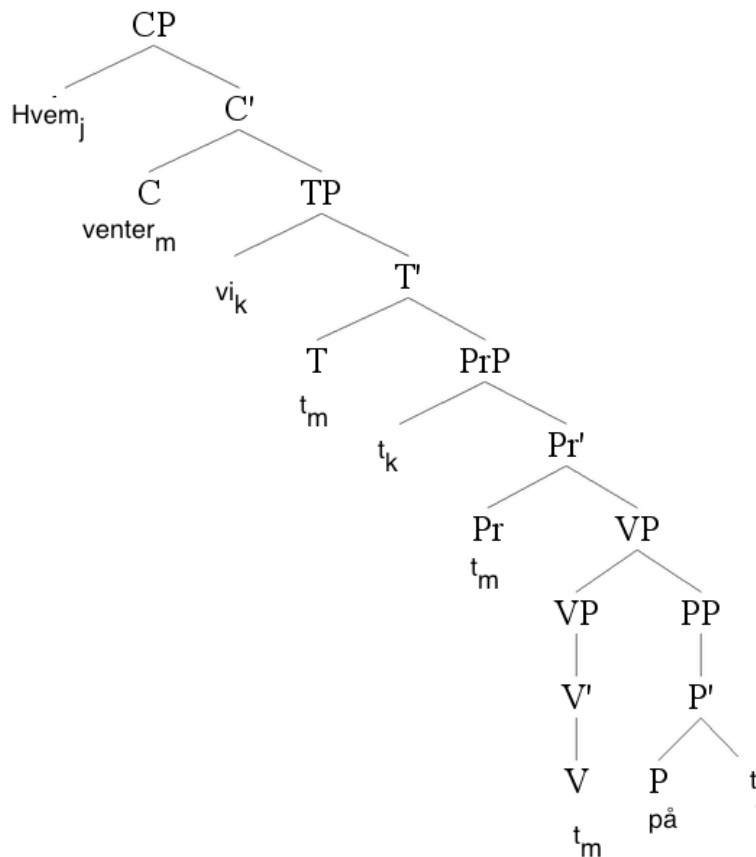
sto i nominativ, aksepterte både nominativ og akkusativ kasus i svaret. Gruppe A kan analyseres med G-kopi. Dette gjør greie for den kasusen vi observerer, og forklarer hvorfor nominativ ikke er akseptabel her:

(94) A: Hvem venter vi på?

B: Deg ~~venter vi på~~

Jeg antar at spørsmålet har følgende struktur:

(95)

Person B hører spørsmålet og oppfatter den syntaktiske strukturen. Han lager så en kopi av den G-semantiske rammen og lar den lingvistiske konteksten sjekke posisjonene.

Konstituenten i <spes, CP> er konstituenten med ny informasjon, og må derfor leksikaliseres.

Den syntaktiske strukturen B genererer, vil altså være identisk med (95) over, men uten at leksikalske element er satt inn i strukturen, bortsett fra i <spes, CP>. Den interne evalueringen skjer på samme måte som i (95), og *deg* vil altså få akkusativ kasus fra P. Når det gjelder gruppe B, vil nominativsvarene følge av strategien G-kopi.

(96) A: Hvem bestemmer?

B: Jeg

Her vil *hv*-konstituenten i spørsmålet ha nominativ kasus, og svarkonstituenten (*jeg*) likeså. *Jeg* vil altså innta samme posisjoner som *hv*-ordet, og dermed ha samme kasusegenskaper. Det er derimot ikke tilfellet for akkusativsvarene i gruppe B:

(97) A: Hvem bestemmer?

B: Meg

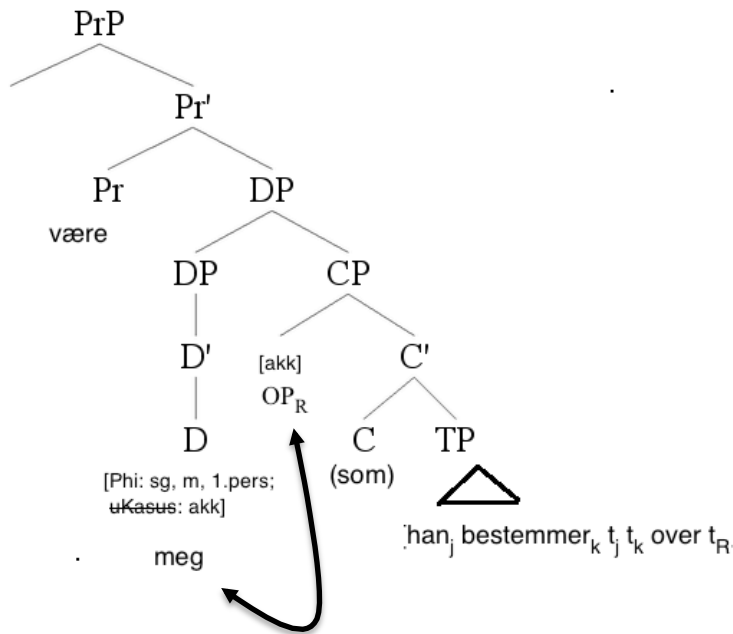
Her har fortsatt *hvem* nominativkasus, mens kortsvaret har akkusativ kasus. Dette er et tydelig tegn på at den underliggende strukturen ikke kan være *Meg bestemmer det*, ettersom vi ville hatt vanskeligheter med å forklare fraværet av nominativ på subjektet. Det er her påfallende å se hvordan forholdet mellom gruppe A og B i kort svar korresponderer med Fossums (1995) observasjoner rundt utbrytningskonstruksjoner:

I utbrytningskonstruksjoner ser det ikke ut til å forekomme kasusveksling ved utbrutte pronominale objekt. Alle slike eksempler i mitt materiale har den foreskrevne akkusativformen. Noe mer usikker ser språkfølelsen ut til å være ved utbrutte subjekt. Normen forlanger nominativ, men 18 av 100 eksempler hadde akkusativform (Fossum, 1995:115-116).

Det er altså en klar parallell mellom mine funn i kortsvarene og kasusvekslingen i utbrytning, noe som underbygger utbrytningsstrategien. Dette følger av at pronomenet i utbrytning står i en postkopulær posisjon, slik vi påpekte i 4.1. Vi skal nå se nærmere på hvordan en utbrytningsanalyse kan se ut.

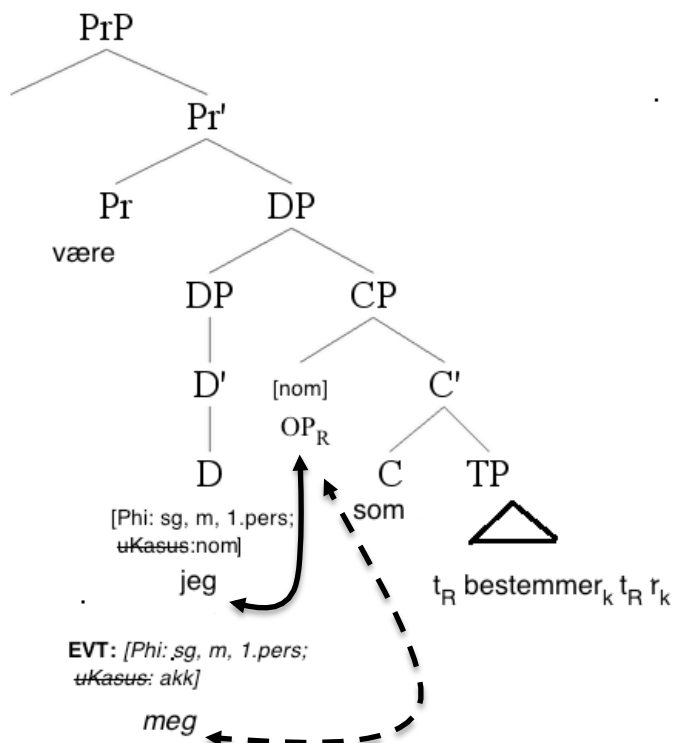
En første utfordring for en analyse der det utbrutte leddet står utenfor relativsetningen, er hvordan vi skal forklare kasus på dette utbrutte leddet i det hele tatt. Kopula er ofte antatt å ikke tilordne kasus, og jeg vil forsøksvis anta at dette er korrekt. I så fall kan vi anta at den utbrutte DPen står med et ikke-evaluert kasustrekk. Det vil søke nedover i sitt c-kommanderingsdomene og det første elementet med matchende trekk er OP_R . For gruppe A vil OP_R ha akkusativ kasus, og gjennom evaluering får også DPen akkusativ kasus, som i (98):

(98) Det [er meg (som) han bestemmer over]

I gruppe B vil OP_R få nominativkasus i <spes, TP>, som i (99), og kan evaluere DPens ikke-evaluerte kasustrekk⁴². I tillegg kan DPen her ha akkusativ kasus, og spørsmålet er hvor denne kasusen kan komme fra.

(99) Det [er jeg/meg som bestemmer]

⁴² Jeg tar for enkelhet skyld kun med kasus-trekket i OP_R . Nøyaktig hvordan evaluering av phi-trekkene mellom operatoren og korrelatet foregår, blir altså ikke diskutert noe nærmere.

Analysen over gir ikke noen god forklaring på dette. En mulighet er at kasusvaklingen skyldes akkusativs default-status, der akkusativ alltid er akseptert dersom ingen kasus blir tilordnet. Dette er plausibelt, ettersom mange språk har nettopp en default kasus i disse konstruksjonene (Frascarelli & Ramaglia, 2000:108). Det forklarer likevel ikke hvordan man kan velge mellom å evaluere kasus-trekk mot operatoren eller ikke, altså hvorfor begge varianter av (99) er mulig.

En mulighet da er å revurdere kopula som kasustilordner. Jeg vil foreslå en løsning på problemet over, basert på Lohndals (2006) analyse av norske kopula. Lohndal (2006:64) argumenterer for at ulike versjoner av norsk har ulik kopulastruktur. Kort fortalt foreslår han at i den ene versjonen av norsk, tilordner kopula akkusativ til sitt komplement, men i den andre versjonen gjør den ikke det. Dersom dette stemmer, vil det kunne forklare hvorfor noen aksepterer ytringer som *Det er meg som bestemmer*, mens andre ikke gjør det (jf. (36) – (42) over): De som aksepterer denne typen strukturer, er altså brukere av den versjonen av norsk hvor kopula tilordner akkusativ kasus. Hvis det er slik at kopula i noen tilfeller altså *kan* tilordne kasus, kan vi også forklare funnene over:

Gruppe A: (98) *Det er meg han bestemmer over*: Vi antar her at Pr⁴³ tilordner akkusativ kasus til sitt komplement, *meg*. *Meg* samsvarer samtidig med operatoren i relativsetningens <spes, CP>, som også har akkusativ kasus. Her er det som forventet ingen mulighet for nominativ making på det utbrutte leddet.

Gruppe B: (99) *Det er jeg/meg som bestemmer*: Pr tilordner også her akkusativ kasus til sitt komplement, *jeg/meg*. Operatoren i relativsetningens <spes, CP> bærer derimot nominativ kasus, ettersom det er subjektet som er relativisert. Når det utbrutte leddet da skal samsvarsbøyes med operatoren, vil det bli en kasuskonflikt. Denne kasuskonflikten fører til at både *Det er jeg som bestemmer* og *Det er meg som bestemmer* er mulige strukturer. Dersom vi antar at kopula kan tilordne kasus, har vi altså en tydelig forklaring på den observerte kasusvaklingen i kortsvar.

4.4 Analyse av kortsvar med anaforer

Analysen av kortsvar med anaforer vil være helt parallell med analysen av pronomen med kasus over. En G-kopi av spørsmålet vil ikke gi store utfordringer for ellipse-analysen, og vil

⁴³ Lohndal (2006) argumenterer for at kasustilordning henger sammen med tilstedeværelsen av *v*. Forskjellen mellom de to kopula-strukturene er altså om man antar at *v* er til stede eller ikke. Jeg har her valgt å sette kopula direkte inn i Pr, slik at vi får en enhetlig analyse for kopula i adjektivsvar og i utbrytning, men det er mulig strukturen bør være mer kompleks enn hva jeg skisserer.

skje på samme måte som beskrevet over. Det neste spørsmålet blir da om utbrytningsstrategien er tilgjengelig også her. Konstituenten med anaforisk referanse kan ifølge *NRG* (Faarlund et al., 1997:1091) settes som korrelat i en slik struktur:

(100) Det er berre seg sjølv han vil snakke om

Dessuten kan vi også her adjungere setningsadverbialer, noe som tyder på at utbrytningsstrategien er tilgjengelig.

(101) A: Hvem er du redd for?

B: Kanskje meg selv.

B1: Det er kanskje meg selv jeg er redd for.

B2: *Kanskje meg selv er jeg redd for.

Ettersom en anafor må være bundet, må vi i så fall anta at det er en større struktur enn kun *det* + *er/var*. Hvis ikke ville variasjonen mellom *sin/hans* under virket mystisk:

(102) A: Hva skal Eirik feire i kveld?

B: **Bursdagen sin** / * bursdagen hans

B1: Det er bursdagen sin_i han_i skal feire

B2: *Det er bursdagen $hans_i$ han_i skal feire

Disse strukturene kan også være en utfordring for utbrytningsanalysen, dersom vi ikke antar en korrelatløftingsanalyse, for hva er det som binder anaforen? Antesedenten står jo nede i relativsetningen. En mulighet er å anta en relasjon mellom den fokuserte frasen og relativsetningen som er ”merely interpretational” (Hartmann & Veenstra, 2013:18). En slik analyse finner vi blant annet i Delahunty (1982), hvor det antas at forholdet mellom det utbrutte leddet og relativfrasen blir uttrykt gjennom en predikasjonsrelasjon i LF. Ettersom jeg antar en predikasjonsfrase, kan det være en mulighet å anta at det utbrutte leddet er direkte innsatt i <spes, PrP>, og at relativsetningen står som komplement til PrP. Det viktigste er allikevel at det utbrutte leddet skal svare til operatoren R i relativsetningens <spes, CP>. Dersom R har anaforiske egenskaper, vil det utbrutte leddet ha de samme egenskapene. Med andre ord vil det utbrutte leddet være en leksikalisert versjon med de samme egenskapene som operatoren i relativsetningens <spes, CP>. Den syntaktiske strukturen vil være satt før vi begynner med leksikaliseringen, og jeg vil anta at alt som kan evalueres av konteksten blir evaluert av konteksten. I kortsvar kan ikke operatoren R bli evaluert av konteksten, R er jo, på samme måte som det utbrutte elementet, ny informasjon. Det er dermed den spesielle relasjonen mellom R og fokuselementet som gjør at de relevante posisjonene for R også blir evaluert. Nøyaktig hva denne relasjonen består i, om det er kopiering, overføring av trekk

eller noe annet, kan jeg ikke gå nærmere inn på her. Det viktigste i denne sammenhengen er at anaforene i kortsvar altså korresponderer til fullstendige setninger, og en full, underliggende struktur kan forklare de syntaktiske avhengighetene vi har observert i slike kortsvar.

4.5 Analyse av kortsvar med adjektiv

Mens anaforer og pronomen kan inngå i begge strategiene jeg har skissert, er ikke dette tilfellet for kortsvar med adjektiv. Disse kan nemlig vanskelig stå som fokuskonstituent i en utbrytningsstruktur. Dette er et kjent fenomen: Emonds (1976:140) presenterer evidens for at bare NP og PP kan være korrelat i utbrytningskonstruksjoner, mens predikative adjektiv, slik vi ser fra Emonds eksempler under, ikke kan det (1976:140, forfatterens uthevning):

- (103) *It's **quite unhappy** that Bill is
*It was **inpudent** that Mary seemed

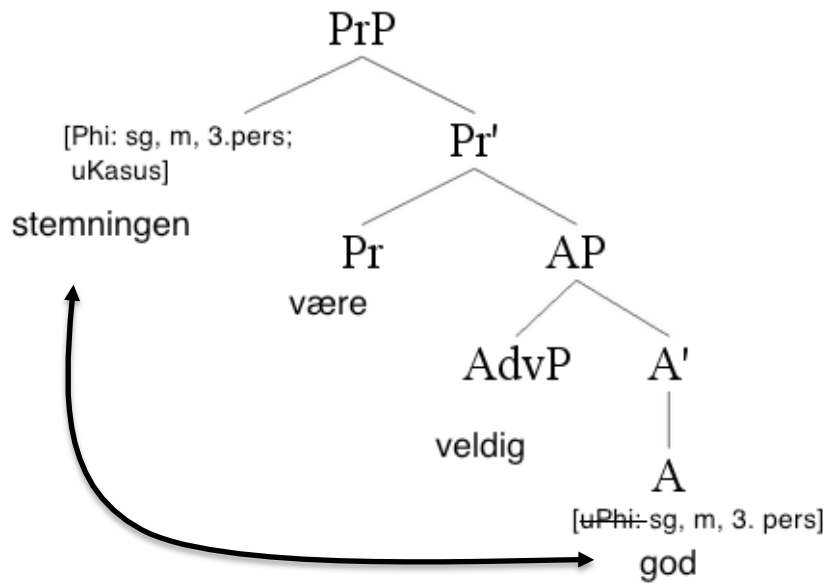
Det ser ut til å stemme også for norsk:

- (104) *Det er veldig god stemningen er
*Det er veldig fint mitt forhold til Nils Arne Eggen er.

Dette kan tyde på at utbrytningsstrategien ikke er tilgjengelig, og dermed er det naturlig å tenke seg at disse kortsvarene typisk vil bruke G-kopi-strategien. Kortsvaret *veldig god* vil da ha følgende struktur, der kun AP-en er leksikalisert (Jeg tar her kun med PrP⁴⁴ og kommer tilbake til tematiseringsproblematikken under).

⁴⁴ Jeg antar her at kopula settes direkte inn i PrP, jamfør Eide og Åfarli (1999). Lohndal, Nygård, og Åfarli (2008) argumenterer for at det også er en mulighet at kopula flyttes fra en verbfrase og over til en PrP. Ettersom jeg nå antar en PrP, må jeg anta en annen analyse av predikative adjektiv enn den som ble presentert i 3.1.3 over. Legg allikevel merke til at på samme måte som i 3.1.3 over, går sonde-mål-forholdet motsatt vei av hva som vanligvis er antatt (jf. 1.3).

(105)

De ikke-evaluerte phi-trekkene i <spes, PrP> blir evaluert av subjektet. Adjektivet settes inn i komplementet til Pr, og settes inn med ikke-evaluerte phitrekk som må evalueres. Når <spes, PrP> har fått evaluert sine trekk, kan den evaluere de ikke-evaluerte trekkene i A gjennom en sonde-mål-relasjon. Det er derimot en utfordring for G-kopi-analysen at man uten problemer kan legge til setningsadverbialer:

(106) A: Hvordan er stemningen?

B: Ikke veldig god / sannsynligvis helt fantastisk

B1: ??Ikke veldig god er stemningen / ??Sannsynligvis helt fantastisk er stemningen

B1 virker unaturlig, og spørsmålet blir da hvordan vi kan forklare dette. Utbrytningsstrategien har vi forkastet og disse dataene gir også en utfordring for G-kopi, ettersom kortsvaret ikke ser ut til å kunne erstatte hv-ordets posisjon. En alternativ forklaring er at slike adjektiviske kortsvar kan analyseres på samme måte som Nygård (2013) diskursellipser. Hun viser til eksempler med predikative adjektiv der morfologisk flertall må peke tilbake til et fonetisk urealisert subjekt (2013:208). Nygård henter her eksempler fra avisoverskrifter (2013:207):

(107) Slitne etter ferien

Men denne ytringen kan også fungere som et kortsvar:

(108) A: Hvordan var elevene?

B: Slitne etter ferien

Nygård (2013) analyserer disse som at det er subjekt + kopula som er borte, og det ser ut til å

kunne stemme med adjektiviske kortsvar også. Da kan vi også forklare setningsadverbialene i (106) over.

(109) ~~Stemningen var~~ ikke så veldig god.

(110) ~~Stemningen var~~ sannsynligvis helt fantastisk.

Vil dette bety at det på samme måte som i Nygårds diskursellipser bare er C-domenet som kan røres i slike adjektiviske kortsvar? Mine adjektiviske eksempler ser i utgangspunktet ut til å støtte denne hypotesen: I motsetning til de andre typer kortsvar vi har sett på, er det mulig at det her er kun C-domenet som ikke leksikaliseres. Grunnen til dette er at predikative adjektiv i all hovedsak står bak et kopulaverb og står til et subjekt som det tilskriver en egenskap. Når det er det predikative adjektivet det spørres etter, vil altså subjektet og kopula være aktivert i konteksten, mens adjektivet er eneste ny informasjon. Ettersom de førstnevnte normalt står i C-domenet, er det altså ikke så overraskende at det er disse posisjonene som blir berørt. Betyr dette at vi kan anta at Nygårds (2013) analyse også dekker adjektiviske kortsvar? Dersom vi ser på setningene under, ser vi at kortsvarene i hvert fall ikke har like strenge krav som diskursellipsene⁴⁵.

(111) A: Hvordan vil stemningen være?

B: Ganske merkelig / *være ganske merkelig

B1: ~~Stemningen vil være~~ ganske merkelig.

(112) A: Hvordan skulle drømmehuset vært?

B: Ikke større enn hytta / *ikke vært større enn hytta

B1: ~~Det skulle ikke vært~~ større enn hytta.

Her er det ikke kun C-domenet som evalueres av konteksten. I begge B1 over blir hele det sammensatte verbet evaluert av konteksten og ikke innsatt. Nygårds (2013) syntaktiske krav for diskursellipser ser altså ikke ut til å gjelde for kortsvarene med adjektiv. Jeg vil allikevel anta at disse er svært nært beslektet med Nygårds diskursellipser, men at spørsmålets framtrede rolle i konteksten, gjør at de syntaktiske restriksjonene er mindre strenge: Dersom B sier *Vært gøy med kino i kveld!* så kan man forstå, ut fra den rette konteksten, om det er *har* eller *hadde* som er underforstått. Dersom hoved verbet *vært* også er utelatt, slik de var i kortsvarene (111) og (112), er ytringene derimot litt vanskeligere å forstå: Verbet er da ikke gjenfinnbart. Det er det derimot i kortsvar, og det er fordi verbet her er så framtrede og lett gjenfinnbart at syntaktiske restriksjoner kan overstyres. Man kan altså, dersom verbet

⁴⁵ (111) og (112) er konstruerte eksempler.

er gjenfinnbart, droppe leksikalisering av både C-domenet og eventuelle hovedverb lengre nede i strukturen. Det betyr at vi har en tredje strategi, hvor det ikke nødvendigvis er snakk om flytting til <spes, CP> eller utbrytning, men en utvidet versjon av Nygårds analyse av diskursellipser, hvor den underliggende strukturen er den umarkerte typen *Jeg elsker deg*, jf. type B1 over, og hvor både subjekt, hjelpeverb og hovedverb kan sjekkes av konteksten. Den predikative adjektivfrasen vil allikevel være eneste nye informasjon og dermed også oppfattes som fokus. En slik strategi uten flytting predikerer på samme måte som de andre strategiene proposisjonstolkning og de konnektivitetseffektene vi har funnet i adjektiviske kortsvar. Jeg vil derfor åpne for at liknende mekanismer som vi finner i diskursellipser, kan forekomme i hvert fall i kortsvar med predikative adjektiv.

4.6 Oppsummering kapittel 4

Jeg har i dette kapittelet presentert en eksoskeletal analyse av kortsvar. Fordelen med den eksoskeletal analyse er at vi kan forklare hvordan konteksten kan spille inn på hva vi ytrer, uten å bryte med prinsippet om syntaksen autonomi. Derivasjonen av kortsvar er også helt parallell med den av fullstendige setninger, med det unntak at ikke alle posisjoner er leksikalisert. Dermed kan vi forklare de observerte konnektivitetseffektene vi så i kapittel 3, samt den proposisjonelle betydningen av et kortsvar. Jeg presenterte først tre typiske svarstrukturer som kan brukes når vi skal produsere et kortsvar (kalt B1, B2 og B3). At det er ulike strategier tilgjengelig, bør ikke være overraskende: Taleren står, som nevnt, fritt til å velge en rekke mulige konstruksjoner når han svarer, men noen er mer typiske og dermed lettere å underforstå. Jeg vil avslutningsvis understreke at disse strategiene ikke må forstås som de eneste strategiene som er tilgjengelig. Hvordan vi forstår et svar på et spørsmål, dreier seg ikke bare om kunnskap om spørsmålets struktur og konstituent, men også om andre ting i verden. B er for eksempel er helt adekvat svar på A⁴⁶:

A: Hvordan gikk det hos tannlegen?

B: En knekt bro!

En naturlig struktur er *Jeg hadde en knekt bro*, altså ingen av de tre strukturene jeg presenterte over. *Det var en knekt bro* er et rart svar, og *En knekt bro gikk det hos tannlegen* fungerer her ikke i det hele tatt. Det er altså tydelig at taleren har flere mulige strategier, men disse er, slik jeg ser det, mindre økonomiske.

⁴⁶ Hentet fra *Karl Johan*, sendt på NRK 16.10.2014

5.0 Konklusjon

Jeg spurte i innledningen hvordan konnektivitetseffekter i kortsvar kan gi evidens for en større, underliggende struktur. Jeg tok utgangspunkt i to ulike teoretiske tilnærminger, ellipse- og ikke-ellipse-teori, der den første forklarer konnektivitetseffekter med en underliggende struktur, mens den andre forklarer de syntaktiske avhengighetene på andre måter. I kapittel 3 argumenterte jeg for at konnektivitetseffektene som kortsvar inneholder, vanskelig kan forklares på noen annen måte enn ved hjelp av ellipse, men jeg argumenterte også for at ellipse-teorien, slik den var presentert i 2.2, hadde visse utfordringer når det gjaldt autonomi og økonomi. Jeg presenterte derfor i kapittel 4 en eksoskeletal analyse som hadde fordelene av å kunne forklare konnektivitetseffektene og kortsvars setningsbetydning uten å støte på de samme problemene som ellipse-analysen i 2.2.: For det første er den eksoskeletale modellen mer økonomisk, ettersom det ikke lenger er snakk om sletting, og for det andre kan den forklare hvordan konteksten kan innvirke på en ytrings realiserte struktur, uten å bryte med prinsippet om syntaksens autonomi. Jeg argumenterte videre i kapittel 4 for at det finnes typisk tre strukturer som er kanoniske og dermed mer økonomiske å bruke når vi skal produsere et kortsvar.

En konsekvens av min argumentasjon for at konnektivitetseffekter og proposisjonelt innhold vitner om en større, syntaktisk struktur, er at også frittstående konstituenten uten lingvistisk antesedent må ha en lik analyse.

(113) Kari prøver på seg et skjørt. Petter sitter utenfor prøverommet, og når hun kommer ut, utbryter han: ”Fint!”.

Petter vil ikke kunne si *fine*, og dersom han sier *fin*, er det mer naturlig at det er Kari han refererer til. Ettersom S-semantikken inneholder kunnskap om både språklig og ikke-språklig kontekst, er det i utgangspunktet ikke noe i veien for at posisjonene i strukturen kan evalueres av noe annet enn lingvistisk materiale. Det er jo for eksempel nettopp det som skjer i Nygårds (2013) diskursellipser. Nøyaktig hvordan disse frittstående konstituentene skal analyseres og hvordan de skiller seg fra andre typer ellipser, er derimot spørsmål som videre forskning må forsøke å svare på.

Eksempelliste

Kilden står til høyre. Dersom eksempelet er hentet fra en nettside, står URL i fotnote.
Fullstendig referanse for eksemplene fra andre kilder står i referanselista for empiriske kilder under.

PRONOMEN

- 1) **Big Brother-korpuset**
A: Hvem er etter Ramsey?
B: Meg
- 2) **Big Brother-korpuset**
A: Hvem er det som bedømmer hva som er dumt eller ikke da ?
B: Jeg
- 3) **Big Brother-korpuset**
A: Hvem prata om det?
B: Jeg og Big Brother
- 4) **db.no (11.10.2007)⁴⁷**
A: Hvem er det som bestemmer dette?
B: Du og jeg
- 5) **Overhørt**
A: Hvem bestemmer?
B: Jeg
- 6) **Overhørt**
A: Hvem venter vi på?
B: Deg
- 7) **Stokkelien (1981:87)**
A: Og hvem elsket så du? (...)
B: ”Deg” svarer Kris
- 8) **NRK (Karl Johan, sendt 30.12.2012)**
A: Hvem ville du tatt med?
B: Deg

⁴⁷ <http://www.dagbladet.no/nyheter/2007/10/11/514755.html>

ANAFORER

- 9) **Prytz (1969:75)**
A: Hvem er du redd for?
B: Meg selv
- 10) **Ibsen (2012:52)**
A: Gi svar! Hvem er du?
B: Meg selv
- 11) **Overhørt**
A: Hvordan var han da dere møttes?
B: Høy på seg selv!
- 12) **Overhørt**
A: Hva skal Eirik feire i kveld?
B: Bursdagen sin

ADJEKTIV

- 13) **vg.no (15.08.2015)⁴⁸**
A: Hvordan er stemningen i troppe?
B: Veldig god.
- 14) **vg.no (29.09.2011)⁴⁹**
A: Hvordan var hun å jobbe med?
B: Helt fantastisk.
- 15) **vg.no (24.06.2012)⁵⁰**
A: Hvordan er de å kjøre?
B: Helt jævlige!
- 16) **db.no (08.04.2014)⁵¹**
A: Hvordan er du som far?
B: Ganske streng, men grei

⁴⁸ <http://www.vg.no/rampelys/film/amanda-2014/lover-klining-under-amanda-festen/a/23275307/>

⁴⁹ <http://www.vg.no/rampelys/tv/george-clooney/clooney-synes-bruden-julie-er-fantastisk/a/10039262/>

⁵⁰ <http://www.vg.no/forbruker/bil-baat-og-motor/bil-og-trafikk/aapner-norges-stoerste-private-bilsamling/a/10066079/>

⁵¹ http://www.dagbladet.no/2014/04/08/kultur/tv/tv_og_medier/nytt_pa_nytt/jon_almaas/32714381/

17) **vg.no (22.03.2000)**⁵²
A: Hvordan er ditt forhold til Nils Arne Eggen?
B: Veldig fint

18) **db.no (04.04.2005)**⁵³
A: Hvordan er livet som multikunstner?
B: Travelt, skal jeg si deg

SPLIT QUESTIONS

19) **NoTa**
A: ja men hvem er det som skal bestemme den mellomtingen da?
*hvem hvem som skal bestemme det da # du?

20) **aftenposten.no (30.10.2014)**⁵⁴
A: Hvem skulle jeg ringe? Henne?

21) **smp.no (12.08.2008)**⁵⁵
A: Hvem fikk skylda? Jo – jeg!

22) **Sindre-olsen.blogspot.no(30.04.2013)**⁵⁶
A: Hvem får skylda? Jo, meg

23) **Hjort (1990:64)**
A: Hvis du måtte velge, hvem ville du redde? Meg?
B: Ja, i hvert fall deg, Helle, sa hun.

⁵² <http://www.vg.no/sport/fotball/rosenborg/naa-maa-mini-holde-kjeft/a/6040950/>

⁵³ <http://www.dagbladet.no/kultur/2005/04/04/427872.html>

⁵⁴ “http://www.aftenposten.no/meninger/kommentarer/Takk-for-meg_-skrev-hun-pa-Facebook-og-skulle-ta-livet-sitt-7617156.html

⁵⁵ <http://www.smp.no/meninger/article129198.ece>

⁵⁶ <http://sindre-olsen.blogspot.no/2013/04/waiting.html>

Empiriske kilder

BigBrother-korpuset, Tekstlaboratoriet, ILN, Universitetet i Oslo.

<http://www.tekstlab.uio.no/nota/bigbrother/>

Hjorth, V. (1990). *Et dikt til mormor*. Oslo: Cappelen

Ibsen, H. (2012). *Peer Gynt*. Oslo: Nationaltheatret.

Norsk talespråkskorpus - Oslodelen, Tekstlaboratoriet, ILN, Universitetet i Oslo.

<http://www.tekstlab.uio.no/nota/oslo/index.htm>

Prytz, K. (1969). *På fremmed kyst*. Oslo: Aschehoug

Stokkelien, V. (1981). *Strega: - og andre svarte historier*. Oslo: Aschehoug.

Litteraturliste

- Adger, D. (2003). *Core Syntax: A Minimalist Approach*. Oxford: Oxford University Press.
- Arregi, K. (2010). Ellipsis in Split Questions. *Natural Language & Linguistic Theory*, 28(3), 539-592.
- Barton, E. (1990). *Nonsentential Constituents: A Theory of Grammatical Structure and Pragmatic Interpretation*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing.
- Barton, E. (1991). Nonsentential Constituents and Theories of Phrase Structure. I Katherine Leffel & Dennis Bouchard (Red.), *Views on Phrase Structure* (s. 193-214). Dordrecht: Kluwer.
- Barton, E. (1998). The Grammar of Telegraphic Structures: Sentential and Nonsentential Derivation. *Journal of English Linguistics*, 26(1), 37-67.
- Barton, E. (2006). Toward a Nonsentential Analysis in Generative Grammar. I Ljiljana Progovac, Kate Paesani, Eugenia Casielles & Ellen Barton (Red.), *The Syntax of Nonsententials: Multidisciplinary perspectives* (s. 11-27). Amsterdam: John Benjamins.
- Barton, E., & Progovac, L. (2005). Nonsententials in Minimalism. I Reinaldo Elugardo & Robert J. Stainton (Red.), *Ellipsis and Nonsentential Speech* (s. 71-93): Springer.
- Boeckx, C. (2006). *Linguistic Minimalism: Origins, Concepts, Methods, and Aims*. Oxford: Oxford University Press.
- Bordal, G. (2013, 25. september). Adjektiv. I Store norske leksikon. Hentet 8. april 2015 fra <https://snl.no/adjektiv>.
- Borer, H. (2003). Exo-skeletal vs. Endo-skeletal Explanations: Syntactic Projections and the Lexicon. *The Nature of Explanation in Linguistic Theory*, 31-67.
- Borer, H. (2005). *In Name Only* (Vol. 1). Oxford: Oxford University Press.
- Bouchard, D. (1995). *The Semantics of Syntax: A Minimalist Approach to Grammar*. Chicago: University of Chicago Press.
- Bowers, J. (1993). The Syntax of Predication. *Linguistic Inquiry*, 591-656.
- Bowers, J. (2001). Predication. I Mark Baltin & Chris Collins (Red.), *The Handbook of Contemporary Syntactic Theory* (s. 299-333).
- Casielles, E. (2006). Big Questions, Small Answers. I Ljiljana Progovac, Kate Paesani, Eugenia Casielles & Ellen Barton (Red.), *The Syntax of Nonsententials* (s. 117-145).
- Chomsky, N. (1957). *Syntactic Structures*. The Hague: Mouton.
- Chomsky, N. (1959). A Review of BF Skinner's Verbal Behavior. *Language*, 35(1), 26-58.
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of the Theory of Syntax* (Vol. 11). Cambridge: the Laboratory.
- Chomsky, N. (1981). *Lectures on Government and Binding*. Dordrecht: Foris.
- Chomsky, N. (1993). A Minimalist Program for Linguistic Theory. I Kenneth L. Hale, Samuel Jay Keyser & Sylvain Bromberger (Red.), *The View from Building 20 : Essays in Linguistics in Honor of Sylvain Bromberger* (Vol. 1, s. 67, 64 s.). Cambridge, Mass.: Massachusetts Institute of Technology.
- Chomsky, N. (1995). *The Minimalist Program*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Chomsky, N. (2001). Derivation by Phase. I Michael Kenstowicz (Red.), *Ken Hale: A Life in Language* (s. 1-52): Cambridge, MA: MIT Press.
- Chomsky, N., & Collins, C. (2001). Beyond Explanatory Adequacy. *MIT Occasional Papers in Linguistics*, 20, 1-28.
- Corbett, G.G. (2012). *Features*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Culicover, P.W., & Jackendoff, R. (2005). *Simpler Syntax*. Oxford: Oxford University Press.
- Dalrymple, M. (2005). Against Reconstruction in Ellipsis. I Reinaldo Elugardo & Robert J. Stainton (Red.), *Ellipsis and Nonsentential Speech* (s. 31-55): Springer.
- Dalrymple, M., Shieber, S.M., & Pereira, F.C.N. (1991). Ellipsis and Higher-Order Unification. *Linguistics and Philosophy*, 14(4), 399-452.
- Delahunty, G.P. (1982). *Topics in the Syntax and Semantics of English Cleft Sentences*: Indiana University Linguistics Club.
- Eide, K.M., & Åfarli, T.A. (1999). The Syntactic Disguises of the Predication Pperator. *Studia Linguistica*, 53(2), 155-181.
- Elugardo, R., & Stainton, R.J. (2005). *Ellipsis and nonsentential speech*. Dordrecht: Springer.
- Emonds, J.E. (1976). *A Transformational Approach to English Syntax: Root, Structure-preserving, and Local Transformations*. New York: Academic Press.
- Faarlund, J.T., Lie, S., & Vannebo, K.I. (1997). *Norsk referansegrammatikk*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Fjeldstad, M. (2000). *Drept av krimliga. En syntaktisk og pragmatisk analyse av fragmentariske avisoverskrifter i norsk*. (Master), NTNU, INL.
- Fossum, S.G. (1995). *Kasusvakling ved personlige pronomen: en empirisk undersøkelse av determinative konstruksjoner, sammenligningskonstruksjoner og predikative konstruksjoner*. Oslo: UiO.
- Frascarelli, M., & Ramaglia, F. (2000). (Pseudo)Clefts at the Syntax-Prosody-Discourse Interface. I Katharina Hartmann & Tonjes Veenstra (Red.), *The Structure of Clefts* (s. 97-140). Amsterdam: Benjamins.
- Grice, H.P. (1957). Meaning. *The Philosophical Review*, 377-388.
- Grice, H.P. (1975). Logic and Conversation. I P. Cole & J. Morgan (Red.), *Syntax and Semantics: Speech Acts* (Vol. 3, s. 41-58). New York: Academic Press.
- Hankamer, J. (1979). *Deletion in Coordinate Structure*. New York: Garland Press.
- Hankamer, J., & Sag, I. (1976). Deep and Surface Anaphora. *Linguistic Inquiry*, 391-428.
- Harris, R.A. (1993). *The Linguistics Wars*. New York: Oxford University Press.
- Hartmann, K., & Veenstra, T. (2013). *Cleft Structures*. Amsterdam: John Benjamins.
- Hausser, R.R. (1983). The Syntax and Semantics of English Mood. I Ferenc Kiefer (Red.), *Questions and answers* (s. 97-158). Dordrecht: Reidel Publishing Company.
- Hedberg, N. (2000). The Referential Status of Clefts. *Language*, 891-920.
- Hornstein, N., Nunes, J., & Grohmann, K.K. (2005). *Understanding Minimalism*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Johannessen, J.B. (1998). *Coordination*. Oxford: Oxford University Press.
- Johannessen, J.B. (2003). Innsamling av språklige data: Informater, introspeksjon og korpus. I Janne Bondi Johannessen (Red.), *På språkjakt: problemer og utfordringer i språkvitenskapelig datainnsamling* (s. 133-172). Oslo: Unipub.
- Kiss, K.E. (1999). The English Cleft Construction as a Focus Phrase. *Amsterdam Studies in the Theory and History of Linguistic Science - Series 4*, 217-230.
- Levinson, S.C. (2000). *Presumptive Meanings: The Theory of Generalized Conversational Implicature*. Cambridge MA: MIT Press.
- Lohndal, T. (2006). The Phrase Structure of the Copula. *Working Papers in Scandinavian Syntax*, 78, 37-75.
- Lohndal, T., Nygård, M., & Åfarli, T.A. (2008). The structure of copular clauses in Norwegian: Working Papers in Scandiavian Syntax.

- Ludlow, P. (2005). A Note on Alleged Cases of Nonsentential Assertion. I Reinaldo Elugardo & Robert J. Stainton (Red.), *Ellipsis and Nonsentential Speech* (s. 95-108). Dordrecht: Springer.
- McCawley, J.D. (1998). *The Syntactic Phenomena of English*. Chicago: University of Chicago Press.
- Merchant, J. (2001). *The Syntax of Silence: sluicing, islands, and the theory of ellipsis*. Oxford: Oxford University Press.
- Merchant, J. (2004). Fragments and Ellipsis. *Linguistics and Philosophy: An International Journal*, 27(6), 661-738.
- Merchant, J. (2010). Three Types of Ellipsis. I François Recanati, Isidora Stojanovic & Neftalí Villanueva (Red.), *Context-Dependence, Perspective and Relativity* (s. 141-192). Berlin: Mouton de Gruyter
- Merchant, J. (2013). Diagnosing Ellipsis. I Lisa L. S. Cheng & Norbert Corver (Red.), *Diagnosing syntax* (s. 537-542). Oxford: Oxford University press.
- Merchant, J. (under publisering). Ellipsis. I Artemis Alexiadou & T. Kiss (Red.), *Syntax: An International Handbook of Contemporary Syntactic Research*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Morgan, J.L. (1973). Sentence Fragments and The Notion 'Sentence'. I Henry R. Kahane, Braj B. Kachru & Renee Kahane (Red.), *Issues in linguistics: papers in honor of Henry and Renee Kahane*. Urbana, Ill.: University of Illinois press.
- Morgan, J.L. (1989). Sentence Fragments Revisited. *Cls*, 25, 228-241.
- Newmeyer, F.J. (1983). *Grammatical Theory: Its Limits and Its Possibilities*. Chicago: University of Chicago Press.
- Newmeyer, F.J. (2003). Grammar is Grammar and Usage is Usage. *Language*, 79, 682-707.
- Nygård, M. (2013). *Discourse ellipsis in spontaneously spoken Norwegian: clausal architecture and licensing conditions*. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Platzack, C. (2011). *Den fantastiska grammatiken: en minimalistisk beskrivning av svenskan*. Stockholm: Norstedt.
- Pollard, C., & Sag, I.A. (1992). Anaphors in English and the Scope of Binding Theory. *Linguistic Inquiry*, 23(2), 261-303.
- Progovac, L. (2006). The Syntax of nonsentenitals: Small clauses and phrases at the root. I Ljiljana Progovac, Kate Paesani, Eugenia Casielles & Ellen Barton (Red.), *The Syntax of Nonsentenitals: Multidisciplinary perspectives* (s. 33-61): Amsterdam, NE: John Benjamins, 2006.
- Reeve, M. (2011). The Syntactic Structure of English Clefts. *Lingua*, 121(2), 142-171.
- Roeper, T. (1999). Universal Bilingualism. *Bilingualism: Language and Cognition*, 2(03), 169-186.
- Ross, J. (1969). *Guess Who?* Paper presentert ved Fifth Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society.
- Schütze, C.T. (2001). On the Nature of Default Case. *Syntax*, 4(3), 205-238.
- Sigurðsson, H.A. (2006). The Nom/Acc alternation in Germanic. *Comparative Studies in Germanic Syntax: From Afrikaans to Zurich German*, 97, 13-50.
- Stainton, R.J. (2005). In Defense of Non-sentential Assertion. *Szabo, 2005*, 383-457.
- Stainton, R.J. (2006a). Neither Fragments nor Ellipsis. I Ljiljana Progovac, Kate Paesani, Eugenia Casielles & Ellen Barton (Red.), *The Syntax of Nonsentenitals: Multidisciplinary perspectives* (s. 93-117).

- Stainton, R.J. (2006b). *Words and thoughts: subsentences, ellipsis, and the philosophy of language*. Oxford: Clarendon Press.
- Stanley, J. (2000). Context and Logical Form. *Linguistics and Philosophy*, 23(4), 391-434.
- Åfarli, T.A. (2000). *Grammatikk - kultur eller natur? elementær innføring i det generative grammatikkstudiets vitenskapsteori*. Oslo: Samlaget.
- Åfarli, T.A. (2007). Do Verbs have Argument Structure. I Eric J. Reuland, Tanmoy Bhattacharya & Giorgos Spathas (Red.), *Argument structure* (s. 1-16). Amsterdam: Benjamins.
- Åfarli, T.A., & Eide, K.M. (2003). *Norsk generativ syntaks*. Oslo: Novus.

Relevans for arbeid som lektor i skolen

Jeg har i min masteroppgave valgt å skrive om et språklig fenomen i norsk. Gjennom arbeidet med oppgaven har jeg lest og lært mye om grammatikk generelt og det norske språket spesielt. Denne innsikten er, slik jeg ser det, svært verdifull for en norsklærer. En slik kunnskap er ikke bare nyttig når man skal undervise direkte i grammatikk, men også i samtaler om tekster og samtaler om språk. Særlig vil en slik kunnskap være viktig når man har elever med norsk som andrespråk: Det kan ofte være vanskelig å se hva som er feil med en setning, men dersom man har et klart begrepsapparat, vil det være lettere for meg både å selv se hva som ikke er riktig, men enda viktigere: Det vil være lettere for meg å sette ord på det, og forklare det på en klar måte til eleven.

I tillegg til den faglige innsikten arbeidet har gitt meg, har min evne til å bearbeide min egen tekst forbedret seg gjennom dette året. Også dette er nyttig innsikt og kunnskap i skolesammenheng, der elevene ofte skal arbeide med å bearbeide egne tekster.

Jeg har også økt min evne til å lese artikler, sette meg inn i nye teorier og analyser, og denne kompetansen er, slik jeg ser det, nyttig i ethvert yrke hvor man hele tiden må utvikle, fornye og forbedre sine kunnskaper om sitt fagfelt.